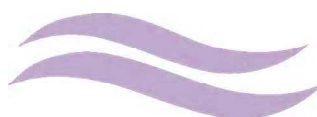


# **NAPOMENE**

## **UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2011. GODINU**

**Beograd, april 2012. godine**



## 1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE

Komercijalna banka AD Beograd (u daljem tekstu "Matična banka") je osnovana 01.12.1970. godine, a transformisana u akcionarsko društvo dana 06.05.1992. godine.

Najveće učešće u upravljačkim akcijama Matične banke, na dan 31.12.2011. godine imaju:

1. Republika Srbija
2. EBRD, London i
3. ARTIO INT. EQUITY FUND, New York

Detaljan prikaz stukture akcionarskog kapitala dat je u napomeni broj 42.

Matična banka ima tri zavisna pravna lica sa učešćem u vlasništvu:

- 100% - Komercijalna banka AD Budva, Crna Gora
- 100% - KomBank INVEST AD, Srbija
- 99,998% - Komercijalna banka AD Banja Luka, Bosna i Hercegovina.

Manjinski vlasnik u Komercijalnoj banci AD Banja Luka sa 0,002% je Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije.

Konsolidovani finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju podatke Komercijalne banke AD Beograd kao matične banke, Komercijalne banke AD Budva, Komercijalne banke AD Banja Luka i Društva za upravljanje investicionim fondom KomBank INVEST AD Beograd (u daljem tekstu „Grupa“).

Komercijalna banka AD Budva osnovana je u novembru 2002. godine kao afilijacija Komercijalne banke AD Beograd i upisana u centralni registar Privrednog suda u Podgorici 06. marta 2003. godine.

Komercijalna banka AD Banja Luka je osnovana u septembru 2006. godine i dana 15. septembra 2006. godine upisana u sudski registar Rešenjem Osnovnog suda u Banja Luci.

Društvo za upravljanje investicionim fondom KomBank INVEST AD Beograd osnovano je u decembru 2007. godine i registrovano 5. februara 2008. godine.

Aktivnosti Grupe uključuju kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa u zemlji i inostranstvu u skladu sa Zakonom o bankama, kao i poslove upravljanja investicionim fondovima. Grupa je dužna da posluje po principima likvidnosti, sigurnosti i profitabilnosti.

Na dan 31. decembra 2011. godine, Grupu čine centrala i sedišta u Beogradu u ulici Svetog Save br. 14, sedišta Komercijalne banke AD Budva u Budvi, sedišta Komercijalne banke AD Banja Luka u Banja Luci, sedišta Društva za upravljanje investicionim fondom KomBank INVEST AD Beograd u Beogradu, 40 filijala i 233 ekspoziture na teritoriji Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine i 13 šaltera na teritoriji Srbije.

U toku 2011. godine Matična banka je izvršila gašenje Poslovne jedinice Frankfurt, SR Nemačka.

Grupa je na dan 31. decembra 2011. godine imala 3.282 zaposlena, a 31. decembra 2010. godine 3.343 zaposlenih.

## 2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

### 2.1. Izjava o usklađenosti

Članice grupe su toku 2011. godine vodile poslovne knjige i sastavile pojedinačne finansijske izveštaje u skladu sa lokalnim zakonskim propisima, ostalim propisima koji se baziraju na Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) kao i propisima nadležnih centralnih banaka i regulatornih tela. Pojedinačni finansijski izveštaji su revidirani od strane eksternog revizora sa nekvalifikovanim mišljenjima, na osnovu važećih lokalnih propisa.

U svrhu pripremanja konsolidovanih finansijskih izveštaja pojedinačni finansijski izveštaji zavisnih banaka su prilagođeni prezentaciji finansijskih izveštaja na osnovu računovodstvenih propisa Republike Srbije.

Matična banka vodi evidencije i sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srbije (Službeni glasnik RS 46/2006, 111/2009), Zakonom o bankama (Službeni glasnik RS 107/2005, 91/2010) i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Narodne banke Srbije, kao i ostalom primenljivom zakonskom regulativom u Republici Srbiji.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji sastavljaju i prezentuju konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom, pri čemu se pod profesionalnom regulativom podrazumevaju primenljivi Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja („Okvir“), Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja („MSFI“) i tumačenja koja su sastavni deo standarda, odnosno tekst MRS i MSFI, koji je u primeni, ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski materijal.

Izmene postojećih MRS i prevod novih MSFI, kao i tumačenja koja su sastavni deo standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenje MSFI do 1. januara 2009. godine, su zvanično usvojeni nakon odluke ministra finansija br. 401-00-1380/2010-16 i objavljeni su u Službenom glasniku RS 77/2010. Izmenjeni ili izdati MSFI i tumačenja standarda, nakon ovog datuma, nisu prevedeni i objavljeni, pa stoga nisu bili primenjeni prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanom Pravilnikom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima konsolidovanih finansijskih izveštaja za banke ("Sl. glasnik RS" br. 74/08, 3/09, 12/09, 26/9 i 5/10), koji propisuje primenu seta konsolidovanih finansijskih izveštaja, čija forma i sadržina nisu usaglašeni sa onim predviđenim u revidiranom MRS 1 – Prikazivanje finansijskih izveštaja, čija je primena obavezna za obračunske periode koji počinju na dan 1. januara 2009. godine.

### 2.2. Pravila procenjivanja

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrednosti, osim za sledeće pozicije:

- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha, koji se vrednuju po fer vrednosti;
- finansijski instrumenti raspoloživi za prodaju, koji se vrednuju po fer vrednosti
- derivati, koji se vrednuju po fer vrednosti i
- građevinski objekti, koji se vrednuju po revalorizovanoj vrednosti.

### **2.3. Koncept nastavka poslovanja (“going concern“)**

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja, koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidivoj budućnosti.

### **2.4. Funkcionalna i izveštajna valuta**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe iskazani su u hiljadama dinara (RSD). Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji i funkcionalnu valutu Matične banke.

Funkcionalne valute EUR iz finansijskih izveštaja Komercijalne banke AD Budva i BAM iz finansijskih izveštaja Komercijalne banke AD Banja Luka, preračunate su u prezentacionu valutu, odnosno funkcionalnu valutu Matične banke – dinar (RSD) na bazi zvanično objavljenih kurseva u Republici Srbiji.

### **2.5. Korišćenje procenjivanja**

Sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumevanja pretpostavki, koji imaju efekte na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanja potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja, a koje deluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su rezultat redovnih provera. Ukoliko se putem provere utvrdi da je došlo do promene u procenjenoj vrednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u konsolidovanim finansijskim izveštajima u periodu kada je došlo do promene u proceni, ukoliko promena u proceni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promene u proceni i narednim obračunskim periodima, ukoliko promena u proceni utiče na tekući i buduće obračunske periode.

U Napomeni 3.15. su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe.

## **3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I KLJUČNIH RAČUNOVODSTVENIH PROCENA I PRETPOSTAVKI**

Konsolidovani finansijski izveštaji predstavljaju finansijske izveštaje Grupe u kojima su konsolidovani finansijski izveštaji Komercijalne banke AD Beograd kao matične banke i sledećih zavisnih i povezanih pravnih lica:

- Komercijalna banka a.d. Budva, Crna Gora, koja je 100% u vlasništvu Matične banke,
- Društvo za upravljanje investicionim fondovima KomBank Invest AD Beograd, koje je 100% u vlasništvu Matične banke i
- Komercijalna banka a.d. Banja Luka, Bosna i Hercegovina koje je 99,998% u vlasništvu Matične banke.

Bilans uspeha i bilans tokova gotovine su reklasifikovani primenom prosečnog kursa u Republici Srbiji za 2011. godinu od 101,9653 za jedan EUR i 52,1340 za jedan BAM, a ostali finansijski izveštaji (bilans stanja, izveštaj o promenama na kapitalu i statistički aneks) primenom zaključnog kursa na dan bilansa od 104,6409 za jedan EUR odnosno 53,5020 za jedan BAM.

### **3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamate**

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između članice Grupe i klijenta.

Prihodi od naknade za odobravanje kredita se knjiže kao odloženi prihodi, a priznaju se u prihode kamata perioda po metodu efektivne kamatne stope (EKS), odnosno efektivnog prinosa na plasmane po kreditima.

Prihodi od kamate uključuju i prihode po osnovu finansijskih instrumenata zaštite od rizika, uglavnom po osnovu vezivanja anuiteta za kurs dinara u odnosu na EUR, drugu stranu valutu ili za indeks rasta cena na malo, a obračunavaju se na kraju svakog meseca u toku otplate i na dan dospeća anuiteta za plaćanje.

### **3.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija**

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni. U bilansu uspeha priznaju se u trenutku nastanka, odnosno dospeća za naplatu. Prihodi od naknade za odobravanje garancija i dr. potencijalnih obaveza razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspeha srazmerno vremenu trajanja.

### **3.3. Prihodi i rashodi po osnovu hartija od vrednosti**

Realizovani ili nerealizovani dobiti i gubici po osnovu promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti kojima se trguje priznaju se kroz bilans uspeha.

Dobici i gubici po osnovu promene amortizovane vrednosti hartija od vrednosti koje se drže do dospeća priznaju se u korist prihoda odnosno na teret rashoda.

Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u okviru revalorizacionih rezervi uključenih u kapital. Prilikom prodaje ili trajnog smanjenja vrednosti ovih hartija, odgovarajući iznosi prethodno formiranih revalorizacionih rezervi iskazuju se u bilansu uspeha kao dobiti ili gubici po osnovu ulaganja u hartije od vrednosti.

Dobici/gubici po osnovu ugovorene valutne klauzule i promene kursa hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju kao i prihodi od kamata po hartijama od vrednosti raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru bilansa uspeha.

Primljene dividende po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica prikazuju se kao prihodi od dividende u trenutku njihove naplate.

Obezvredjenja za procenjene vrednosti rizika po svim vrstama HOV priznaju se u bilansu uspeha.

### 3.4. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na dan bilansa stanja.

### 3.5. Nekretnine, investicione nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

#### 3.5.1. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se vrednuju po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja.

Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je nematerijalno ulaganje raspoloživo za upotrebu.

Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna vrednost umanjena za preostalu (rezidualnu) vrednost. Ako preostala vrednost nije materijalno značajna, ne uzima se u obzir prilikom obračuna amortizacije, odnosno ne umanjuje osnovicu za amortizaciju.

Nematerijalna ulaganja amortizuju se putem proporcionalne metode, uz korišćenje amortizacione stope od 14,29 do 33,34%.

#### 3.5.2. Osnovna sredstva

/!/ Priznavanje i vrednovanje

Osnovna sredstva, osim nekretnina, se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja. Od 01.01.2005. godine Grupa je prihvatila metod revalorizacije za nepokretnosti u vlasništvu članica Grupe. Na osnovu usvojene procene tržišne vrednosti nepokretnosti u vlasništvu Matične banke od strane Upravnog odbora, izvršen je obračun revalorizacije i uvećana vrednost nepokretnosti u 2005. godini.

Početno merenje osnovnih sredstava vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva. Kupljeni softver koji je sastavni deo neophodan za funkcionalnu upotrebljivost opreme, kapitalizuje se kao deo te opreme.

Kada delovi osnovnog sredstva imaju različite korisne vekove trajanja, oni se vode kao zasebne stavke (glavne komponente) opreme.

Za naknadno merenje osnovnih sredstava, osim nekretnina, nakon početnog priznavanja Grupa primenjuje model nabavne vrednosti. Za naknadno merenje nekretnina, nakon početnog priznavanja, Grupa koristi model revalorizacije.

/ii/ Naknadni troškovi

Troškovi zamene dela osnovnog sredstva priznaju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim delom prilivati u Grupu i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Rezervni delovi i oprema za servisiranje evidentiraju se kroz bilans uspeha kada se potroše.

/iii/ Amortizacija

Amortizacija osnovnih sredstava obračunava se ravnomerno na nabavnu ili revalorizovanu vrednost osnovnih sredstava, primenom sledećih godišnjih stopa, koje su određene tako da se nabavna vrednost ili revalorizovana vrednost umanjena za preostalu (rezidualnu) vrednost osnovnih sredstava amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku veka upotrebe.

Primenjene godišnje stope amortizacije su:

Građevinski objekti	2,50%
Kompjuterska oprema	25%
Nameštaj i druga oprema	6,7%-33,33%
Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima	4,25%-86,20%

### 3.5.3. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine Grupa drži radi ostvarivanja prihoda od izdavanja nekretnine ili radi uvećanja vrednosti kapitala ili radi i jednog i drugog.

Početno merenje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Troškovi transakcije se ne uključuju u početno odmeravanje.

Za naknadno merenje investicionih nekretnina, nakon početnog priznavanja, Grupa primenjuje metod nabavne vrednosti.

Amortizacija investicionih nekretnina se obračunava ravnomerno na nabavnu vrednost investicionih nekretnina, primenom godišnje stope od 2,5%.

### 3.6. Zalihe

#### 3.6.1. Zalihe

Zalihe se iskazuju po ceni koštanja ili po neto prodajnoj vrednosti u zavisnosti od toga koja je niža.

U okviru zaliha Grupa iskazuje sredstva stečena naplatom dospelih potraživanja po kreditima.

#### 3.6.2. Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalno sredstvo namenjeno prodaji je sredstvo čija se knjigovodstvena vrednost može prevashodno nadoknaditi prodajnom transakcijom, a ne kroz dalju upotrebu.

Stalno sredstvo se klasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ako su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- Sredstvo (ili grupa sredstava) je raspoloživa za neposrednu prodaju u stanju u kome se trenutno nalazi
- Postoji usvojeni plan prodaje stalnih sredstava i započeto je sa aktivnostima na ostvarenju plana prodaje
- Postoji aktivno tržište za takva sredstva i sredstvo je aktivno prisutno na tom tržištu
- Verovatnoća prodaje je vrlo velika, odnosno postoji očekivanje da će prodaja biti realizovana u roku od godinu dana od dana klasifikacije sredstva kao stalnog sredstva namenjenog prodaji.

Stalno sredstvo namenjeno prodaji se početno vrednuje po sadašnjoj (knjigovodstvenoj) vrednosti ili tržišnoj (fer) vrednosti umanjenoj za troškove prodaje, u zavisnosti od toga koja vrednost od tih vrednosti je niža. Od momenta klasifikacije sredstva kao stalnog sredstva namenjenog prodaji, prestaje se sa obračunom amortizacije za ova sredstva.

Ukoliko dođe do promene plana prodaje, stalno sredstvo prestaje da se klasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji. U tom slučaju, stalno sredstvo se vrednuje po nižoj od sledeće dve vrednosti:

- Knjigovodstvene vrednosti sredstva pre nego što je stalno sredstvo klasifikovano kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, usklađene za obračunatu amortizaciju i obezvređenje koje bi bilo priznato da stalno sredstvo nije bilo klasifikovano kao stalno sredstvo namenjeno prodaji i
- Nadoknadle vrednosti na datum naknadne odluke da se sredstvo ne proda.

### 3.7. Finansijski instrumenti

#### /i/ Klasifikacija

Grupa klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospeća. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo članice Grupe vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

#### /ii/ Priznavanje

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva ili obaveze se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

#### /iii/ Vrednovanje

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po tržišnoj vrednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrednosti. Krediti i potraživanja, kao i finansijska sredstva koje se drže do dospeća, vrednuju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha.



*/iv/ Prestanak priznavanja*

Članica Grupe vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada ta prava prenesu na drugoga. Svako pravo po prenetoj finansijskoj aktivi, kreirano ili zadržano od strane članice Grupe, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Članica Grupe vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenet na drugoga.

*/v/ Vrednovanje po amortizovanim vrednostima*

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kome se sredstva ili obaveze inicijalno vrednuju, umanjeno za otplate glavnice, a uvećano ili umanjeno za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope na razliku između inicijalne vrednosti i nominalne vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjeno za obezvređenje.

*/vi/ Vrednovanje po fer vrednosti*

Fer vrednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Fer vrednost se određuje primenom dostupnih tržišnih informacija na dan izveštavanja i ostalih modela vrednovanja koje članica Grupe koristi.

Fer vrednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospeće, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu. Ostala potraživanja i obaveze se svode na sadašnju vrednost diskontovanjem budućih novčanih tokova uz korišćenje tekućih kamatnih stopa. Rukovodstvo je mišljenja da usled prirode poslovanja Grupe i njenih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza.

Fer vrednost neopozivih kredita i vanbilansnih stavki je ista kao njihova knjigovodstvena vrednost.

*/vii/ Obezvređenje*

Finansijska sredstva Grupe se procenjuju na dan bilansa kako bi se utvrdilo da li postoje objektivni dokazi obezvređenja. Ukoliko postoje dokazi o obezvređenju, utvrđuje se naplativ iznos plasmana. Radi adekvatnog i efikasnog upravljanja kreditnim rizikom, Grupa je svojim unutrašnjim aktima propisala posebne politike i procedure za identifikovanje loše aktive i upravljanje tom aktivom.

Rukovodstvo članice Grupe vrši procenu naplativosti potraživanja, odnosno ispravke vrednosti plasmana na osnovu pojedinačne procene rizičnih potraživanja. Rizičnim potraživanjima se smatraju sva potraživanja sa kašnjenjem u otplati. Članice grupe procenjuju naplativi iznos potraživanja i plasmana, imajući pri tome u vidu urednost u plaćanju, finansijsko stanje dužnika i kvalitet kolateralu, kao i ugovoreni novčani tok i istorijske podatke o gubicima.

Za procenjen iznos obezvređenja članice Grupe vrše ispravku vrednosti na teret rashoda perioda u kome je došlo do obezvređenja. Ako u kasnijim periodima rukovodstvo utvrdi da je došlo do promene uslova i da obezvređenje više ne postoji, ranije izvršena ispravka vrednosti se ukida u korist prihoda. Ukidanje ispravke vrednosti ne može imati za rezultat veću knjigovodstvenu vrednost sredstva od vrednosti koju bi to sredstvo imalo da ranije nije izvršeno obezvređenje.

### **3.8. Krediti**

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenih plasmana, umanjene za otplaćenu glavnice, kao i za ispravku vrednosti koja je zasnovana na proceni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo pokazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U proceni navedenih rizika rukovodstvo primenjuje metodologiju koja je zasnovana na punoj primeni MRS 39, a koja je obelodanjena u napomeni 3.15.

Kreditni u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na EUR, drugu inostranu valutu ili za rast indeksa cena na malo, revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između nominalne vrednosti neotplaćene glavnice i revalorizovanog iznosa iskazana je u okviru potraživanja po osnovu plasmana. Efekti ove revalorizacije su evidentirani u okviru prihoda i rashoda od promene vrednosti imovine i obaveza.

### **3.9. Finansijska sredstva**

#### **3.9.1. Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha**

Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja. Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Sredstva u ovoj kategoriji su klasifikovana kao tekuća sredstva. Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha obuhvataju obveznice stare devizne štednje emitovane od strane Republike Srbije i akcije banaka i preduzeća nabavljene radi trgovine.

#### **3.9.2. Finansijska sredstva koja se drže do dospeća**

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, koje članice Grupe imaju nameru i mogućnost da drže do roka dospeća. Ova finansijska sredstva obuhvataju obveznice pravnih lica i državne zapise Vlade Crne Gore.

U slučaju da članica Grupe odluči da proda značajan deo finansijskih sredstava koja se drže do dospeća, cela kategorija se reklasifikuje kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospeća klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospeća kraći od 12 meseci od datuma bilansa stanja, tada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća inicijalno su evidentirana po nabavnoj vrednosti, a na dan bilansa su iskazana po amortizovanoj vrednosti, odnosno sadašnjoj vrednosti budućih tokova gotovine utvrđenih primenom efektivne kamatne stope sadržane u instrumentu.

#### **3.9.3. Učešća u kapitalu i ostala finansijska sredstva raspoloživa za prodaju**

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao kreditni i potraživanja, finansijska sredstva koja se drže do dospeća ili finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodati zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Ukoliko za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju ne postoji aktivno tržište, ukoliko su sa fiksnim rokom dospeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po amortizovanoj

vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju sastoje se od zapisa i obveznica emitovanih od strane Republike Srbije i Republike Srpske, akcija drugih banaka i akcija i udela u drugim pravnim licima.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju inicijalno se procenjuju po nabavnoj vrednosti, a na dan bilansa procenjuju se po tržišnoj vrednosti, ako je poznata. Promena tržišne vrednosti se iskazuje u okviru kapitala, u korist ili na teret revalorizacionih rezervi, sve do otuđenja tih finansijskih sredstava kada se revalorizacione rezerve prenose u prihode.

Kod učešća u kapitalu postoji namera držanja u neodređenom periodu. Ova učešća mogu biti prodana u zavisnosti od potreba za likvidnošću ili u slučaju promene tržišnih cena. Učešća u kapitalu za koje ne postoji aktivno tržište vrednovana su po nabavnoj vrednosti.

### **3.10. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

U Bilansu tokova gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumevaju gotovina, sredstva na računima kod drugih banaka i čekovi poslani na naplatu.

### **3.11. Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica**

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima članice Grupe upravljaju uz naknadu nisu uključena u bilans stanja Grupe, već u vanbilansne pozicije.

### **3.12. Porezi i doprinosi**

#### **3.12.1. Porez na dobit**

Porez na dobit predstavlja iznos obračunat primenom propisane poreske stope na iznos dobitka pre oporezivanja iskazanog u skladu sa MRS/MSFI, po odbitku efekata stalnih razlika koje propisanu poresku stopu svode na efektivnu poresku stopu.

Matična banka nema mogućnost vršenja poreske konsolidacije na osnovu važećih propisa u Republici Srbiji.

Konačni iznosi obaveza po osnovu poreza na dobit članice Grupe utvrđuju primenom poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu lokalnim poreskim propisima (napomena 18.).

Poreske stope za 2011. godinu su:

Srbija	10%
Crna Gora	9%
Bosna i Hercegovina	10%

#### **3.12.2. Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata**

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade na teret poslodavca, kao i druge poreze i dažbine u skladu sa republičkim, lokalnim i poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih operativnih rashoda.

### 3.13. Depoziti

Depoziti se iskazuju u visini deponovanih iznosa koji mogu biti uvećani za obračunatu kamatu, što zavisi od obligacionog odnosa između deponenta i članice Grupe. Članice grupe su ugovarale kamatne stope na depozite u zavisnosti od visine depozita.

Devizni depoziti se prikazuju u dinarima prema srednjem kursu valuta važećem na dan bilansa.

U bilansu stanja depoziti su prikazani kao transakcioni i ostali depoziti.

### 3.14. Kapital

Kapital Grupe obuhvata osnivački udeo, akcije narednih emisija, rezerve iz dobiti, revalorizacione rezerve, akumulirani rezultat, rezultat tekućeg perioda umanjen za nerealizovane gubitke po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju.

Kapital Grupe formiran je iz uloženi sredstava osnivača Matične banke i manjinskog osnivača Komercijalne banke AD Banja Luka u novčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u kapital Grupe.

### 3.15. Ključne računovodstvene procene i pretpostavke

Rukovodstvo vrši procene i donosi pretpostavke koje utiču na vrednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Procenjene vrednosti su retko jednake ostvarenim rezultatima. Procene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

/i/ Ispravka vrednosti

Grupa vrši pregled potraživanja i drugih plasmana u cilju procene ispravke vrednosti i rezervisanja na mesečnom nivou. Kod utvrđivanja da li gubitke po osnovu obezvređenja potraživanja i drugih plasmana treba priznati u bilansu uspeha, članice Grupe procenjuju da li postoje informacije/dokazi koje ukazuju na postojanje merljivog smanjenja procenjenih budućih tokova gotovine na grupnom nivou, pre nego što je takve gubitke moguće identifikovati na nivou pojedinačnog potraživanja, odnosno plasmana. Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu potraživanja i plasmana uključuju: neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza i sl. Procene rukovodstva o obezvređenju potraživanja i drugih plasmana putem procene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima sa sličnim rizikom i sličnim uzrocima obezvređenja. Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provere u cilju svođenja na minimum razlike između procenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka.

Postupak procene obezvređenja se vrši na pojedinačnom nivou, za svaki materijalno značajan kredit i na grupnom nivou, za materijalno manje značajne kredite. Iznos obezvređenja se pojedinačno procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova, utvrđene diskontovanjem, primenom efektivne kamatne stope konkretnog kredita.

Obezvređenje za materijalno manje značajne kredite se procenjuje grupno za svaku bonitetnu grupu posebno, imajući u vidu njihove slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika, i to u visini procenta migracija odgovarajuće bonitetne grupe u V bonitetnu grupu korigovanih za procenat naplate kredita koji su bili svrstani u V bonitetnu grupu.

Ukoliko se prilikom pojedinačne procene materijalno značajnih kredita proceni da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju kredita, taj kredit se obezvređuje u visini procenta obezvređenja bonitetne grupe kojoj pripada.

Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provere u cilju svođenja na minimum razlike između procenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka. Iznosi očekivanih priliva po kreditu procenjuju se na osnovu dokaza o planiranim prihodima dužnika, a u slučaju da su nedovoljni primenjuje se procena novčanog toka iz realizacije kolaterala. Procena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika, utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih prihoda dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

/ii/ Poštena (fer) vrednost

Utvrđivanje poštene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji tržišna cena zahteva korišćenje različitih modela i tehnika. Kod finansijskih instrumenata koji imaju manji obim trgovine i čije tržišne cene su samim tim manje transparentne, utvrđivanje fer vrednosti je subjektivnije, odnosno zahteva veći stepen korišćenja procene u zavisnosti od likvidnosti instrumenta, koncentracije rizika, nesigurnosti na tržištu, pretpostavki vezanih za cenu i ostalih faktora koji utiču na konkretan finansijski instrument.

### 3.16 . Beneficije zaposlenih

U skladu sa propisima, članice Grupe su u obavezi da plaćaju doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Članice Grupe su, takođe, obavezne da od bruto zarada zaposlenih obustave doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplate tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Grupa nema sopstvene penzione fondove niti opcije za isplate zaposlenima u vidu akcija i po tom osnovu nema identifikovane obaveze na dan 31. decembra 2011. godine.

Grupa je izvršila izdvajanje rezervisanja u 2011. godini u skladu sa MRS 19 za deo povećanja dugoročnih obaveza za otpremnine za odlazak u penziju i povećanje obaveza za neiskorišćene dane godišnjih odmora zaposlenih. Za procenu i obračun rezervisanja po navedenim osnovama Grupa je angažovala ovlašćenog licenciranog aktuara.

### 3.17. Informacije po segmentima

Grupa najveći deo svog poslovanja obavlja na teritoriji Republike Srbije.

Bilansna suma Matične banke iznosi 92,25% ukupne bilansne sume konsolidovanog bilansa stanja (2010. godine: 91,98%).

Bilansna suma Komercijalne banke AD Budva iznosi 3,24% ukupne konsolidovane aktive (2010. godine: 3,30%), Komercijalne banke AD Banja Luka 4,48% (2010. godine: 4,67%) i KomBank INVEST-a 0,03% (2010. godine: 0,04%).

Prilikom konsolidacije izvršena je eliminacija svih međusobnih odnosa iz bilansa stanja u iznosu od 5.690.480 hiljada dinara (2010. godine: 5.507.074 hiljada dinara). Iz bilansa uspeha izvršena je eliminacija prihoda u iznosu od 165.859 hiljada dinara (2010. godine: 138.667 hiljada dinara), a rashoda u iznosu od 46.767 hiljada dinara (2010. godine 368.793 hiljada dinara) – napomena 54.

Informacije po segmentima su obelodanjene u napomeni 53.

Koncentracija plasmana po dužnicima prema privrednim delatnostima je prikazana u okviru napomene 57. - Upravljanje rizicima.

#### 4. PRIHODI I RASHODI PO OSNOVU KAMATA

##### a) Prihodi po osnovu kamata

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Kamate u dinarima</i></b>		
<i>Po osnovu kredita</i>		
- sektor finansija i osiguranja	749.096	634.511
- privredna društva	8.448.934	7.986.012
- preduzetnici	205.600	203.491
- javni sektor	258.982	56.921
- stanovništvo	4.160.892	3.739.266
- drugi komitenti	1.032	334
<i>Po osnovu depozita</i>		
- sektor finansija i osiguranja	261.588	417.266
<i>Po osnovu HOV</i>		
- privredna društva	15.396	14.108
- javni sektor	1.853.230	915.412
<i>Po osnovu ostalih plasmana</i>		
- privredna društva	138.324	540
- preduzetnici	27	236
- stanovništvo	729.820	506.738
<b>ukupno u dinarima</b>	<b>16.822.921</b>	<b>14.474.835</b>

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Kamate u stranoj valuti</b>		
Po osnovu kredita		
- sektor finansija i osiguranja	-	2
- javna preduzeća	60.383	25.827
- privredna društva	1.428.797	1.277.317
- preduzetnici	959	187
- javni sektor	3.641	2.643
- stanovništvo	316.796	343.596
- strana lica	373.537	502.084
- registrovani poljoprivredni proizvođači	73	39
Po osnovu depozita		
- sektor finansija i osiguranja	10.414	8.023
- stanovništvo (po osnovu odobrenih limita)	1.028	2.936
- strana lica	76.170	42.799
Po osnovu HOV		
- javni sektor	248.610	3.023
Po osnovu ostalih plasmana		
- sektor finansija i osiguranja	25.798	33.494
- strana lica	2.722	2.218
<b>ukupno u stranoj valuti</b>	<b>2.548.928</b>	<b>2.244.188</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>19.371.849</b>	<b>16.719.023</b>

Procenjeni efekat kamate koja nije obračunata i iskazana u bilansu uspeha Grupe za 2011. godinu iznosi 122.556 hiljada dinara, a odnosi se na kamatu po kreditima i plasmanima po kojima su pokrenuti sudski sporovi i obustavljen obračun kamate.

**b) Rashodi po osnovu kamata**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Kamate u dinarima</b>		
<i>Po osnovu kredita</i>		
- sektor finansija i osiguranja	10.156	8.483
<i>Po osnovu depozita</i>		
- sektor finansija i osiguranja	421.375	256.937
- javna preduzeća	254.114	240.564
- privredna društva	605.946	431.876
- preduzetnici	9.633	8.736
- javni sektor	826.015	575.752
- stanovništvo	114.751	136.194
- strana lica	274	219

*Po osnovu ostalih obaveza*

- privredna društva	28	-
- stanovništvo	27.064	-
<b>ukupno u dinarima</b>	<u>2.269.356</u>	<u>1.658.761</u>

***Kamate u str.valuti***

*Po osnovu kredita*

- sektor finansija i osiguranja	91.316	58.074
- javni sektor	2.240	11.448
- strana lica	229.899	106.554

*Po osnovu depozita*

- sektor finansija i osiguranja	79.188	98.939
- javna preduzeća	122.157	175.333
- privredna društva	569.871	860.003
- preduzetnici	48	80
- javni sektor	24.574	61.333
- stanovništvo	5.035.019	5.305.686
- strana lica	5.421	6.243
- drugi komitenti	11.599	2.739

*Po osnovu ostalih obaveza*

- sektor finansija i osiguranja	210	987
- strana lica	42	-

<b>ukupno u str.valuti</b>	<u>6.171.584</u>	<u>6.687.419</u>
<b>UKUPNO</b>	<u><b>8.440.940</b></u>	<u><b>8.346.180</b></u>

## 5. PRIHODI I RASHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

### a) Prihodi od naknada i provizija

U hiljadama dinara	31. decembar	
	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
<b><i>Naknade u dinarima</i></b>		
- sektor finansija i osiguranja	231.005	155.500
- javna preduzeća	38.233	20.290
- privredna društva	1.959.159	1.653.254
- preduzetnici	505.073	471.568
- javni sektor	1.612	2.474
- stanovništvo	2.146.471	1.898.202
- strana lica	68.489	57.547
- registrovani poljoprivredni proizvođači	11	15
- drugi komitenti	433	46
<b>ukupno u dinarima</b>	<u>4.950.486</u>	<u>4.258.896</u>



***Naknade u stranoj valuti***

- sektor finansija i osiguranja	11.626	9.485
- javna preduzeća	832	671
- privredna društva	174.052	203.589
- javni sektor	2.758	1.995
- stanovništvo	139.306	162.117
- strana lica	55.241	53.949
- drugi komitenti	8.074	8.007
<b>ukupno u stranoj valuti</b>	<b>391.889</b>	<b>439.813</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>5.342.375</b>	<b>4.698.709</b>

b) Rashodi od naknada i provizija

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Naknade i provizije u dinarima</i></b>		
- sektor finansija i osiguranja	281.993	267.766
- druga preduzeća	180.907	131.332
- stanovništvo	22	-
- strana lica	16.773	14.495
- drugi komitenti	124	-
<b>ukupno u dinarima</b>	<b>479.819</b>	<b>413.593</b>
<b><i>Naknade i provizije u stranoj valuti</i></b>		
- sektor finansija i osiguranja	26.612	45.098
- strana lica	154.315	126.724
- drugi komitenti	12.909	18.723
<b>ukupno u stranoj valuti</b>	<b>193.836</b>	<b>190.545</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>673.655</b>	<b>604.138</b>

6. NETO DOBITAK / GUBITAK PO OSNOVU PRODAJE HARTIJA OD VREDNOSTI  
PO FER VREDNOSTI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Dobici od prodaje HOV po fer vrednosti	20.598	11.554
Gubici od prodaje HOV po fer vrednosti	(39.707)	(15)
Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	<b>(19.109)</b>	<b>11.539</b>

## 7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRODAJE HARTIJA OD VREDNOSTI KOJE SU RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Dobici od prodaje HOV koje su raspoložive za prodaju	1.254	53.720
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju	<b>1.254</b>	<b>53.720</b>

## 8. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRODAJE OSTALIH PLASMANA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Dobici po osnovu prodaje ostalih plasmana	1.950	4.321
Gubici po osnovu prodaje ostalih plasmana	(138)	(620)
Neto gubitak/dobitak po osnovu prodaje ostalih plasmana	<b>1.812</b>	<b>3.701</b>

## 9. NETO RASHODI / PRIHODI OD KURSNIH RAZLIKA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Prihodi po osnovu kursnih razlika	1.443.798	7.646.293
Rashodi po osnovu kursnih razlika	(1.591.178)	(14.763.129)
	<b>(147.380)</b>	<b>(7.116.836)</b>

Positivne i negativne kursne razlike obuhvataju dobitke/ gubitke od transakcija obavljenih u stranoj valuti u toku godine i dobitke/gubitke od svođenja pozicija bilansa stanja iskazanih u stranim valutama na zvanične kurseve na kraju svakog meseca u toku godine.

Obračun kursnih razlika se obavlja i iskazuje po bruto principu (negativne i pozitivne kursne razlike) u toku poslovne godine.

## 10. PRIHODI OD DIVIDENDI I UČEŠĆA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Prihodi od dividendi i učešća	<b>7.997</b>	<b>2.951</b>

## 11. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Ostali prihodi operativnog poslovanja	144.582	121.206
Prihodi naplaćenih otpisanih potraživanja	580	139.118
Dobici od prodaje osn. sredstava i nemater. ulaganja	12.970	2.562
Prihodi od smanjenja obaveza	2.831	2.294
Viškovi	32	66
Ostalo	34.993	40.413
	<b>195.988</b>	<b>305.659</b>

## 12. NETO PRIHODI / RASHODI INDIREKTNIH OTPISA PLASMANA I REZERVISANJA

a) Rashodi	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>u hiljadama dinara</b>		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija		
- plasmani klijentima	7.116.808	11.527.623
- potraživanja za kamate i naknade	749.325	1.431.171
- HOV koje se drže do dospeća	7.554	331
- ostala sredstva	72.174	59.987
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	497.160	293.052
Rashodi rezervisanja za sudske sporove	1.124.856	12.917
Rashodi rezervisanja za otpremnine zaposlenima	51.702	7.193
Rashodi po osnovu suspenzije kamate	19.730	-
	<b>9.639.309</b>	<b>13.332.274</b>

b) Prihodi	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>u hiljadama dinara</b>		
Prihodi od ukidanja indir. otpisa plasmana bilans. pozic.		
- plasmani klijentima	6.858.910	10.388.878
- potraživanja za kamate i naknade	687.785	970.372
- HOV koje se drže do dospeća	3.254	406
- učešća u kapital. i ostale HOV raspoložive za prodaju	1.568	-
- ostala sredstva	47.545	37.516
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	392.108	327.534
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	-	24.500
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja	-	152
Prihodi od naplaćene suspendovane kamate	159.840	1.615
	<b>8.151.010</b>	<b>11.750.973</b>

<b>Neto rashodi (a-b)</b>	<b>(1.488.299)</b>	<b>(1.581.301)</b>
---------------------------	--------------------	--------------------

Do kraja januara 2012. godine nisu izvršene materijalno značajne naplate obezvređenih plasmana koje bi uticale na ukidanje ispravke vrednosti shodno zahtevima iz MRS 10.

### KRETANJE NA RAČUNIMA ISPRAVKI VREDNOSTI I REZERVISANJA

	Gotovina i gotovinski ekvivalen.	Potraživ. za kamate i naknade	Dati krediti i depoziti	Hartije od vrednosti	Učešća	Ostali plasmani	Ostala sredstva	Vanbilan. obaveze	Ukupno
Stanje 1. januara 2011. godine	-	1.789.589	11.150.444	262	371.757	2.858.037	151.936	414.031	16.736.056
Nova ispravka vrednosti	-	749.325	6.864.409	7.554	-	252.399	72.174	497.160	8.443.021
Smanjenje ispravke vrednosti	-	(687.785)	(6.602.922)	(3.254)	(1.568)	(255.988)	(47.545)	(392.108)	(7.991.170)
Kursne razlike	-	13.148	203.683	49	-	(9.570)	(314)	170	207.166
Otpisi Ostale promene	-	(83.460)	(261.075)	-	-	(44.788)	(13.058)	-	(402.381)
	-	(39.352)	25.755	-	-	(3)	3.716	-	(9.884)
Stanje 31. decembra 2011.godine	-	1.741.465	11.380.294	4.611	370.189	2.800.087	166.909	519.253	16.982.808

### 13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Troškovi zarada	2.403.774	2.279.642
Troškovi naknada zarada	595.088	530.533
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	458.094	423.654
Troškovi doprinosa na zarade i naknade zarada	774.627	715.770
Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	54.052	88.674
Ostali lični rashodi	84.967	58.635
	<b>4.370.602</b>	<b>4.096.908</b>

#### 14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Troškovi amortizacije	<u>758.925</u>	<u>685.548</u>

#### 15. OPERATIVNI I OSTALI POSLOVNI RASHODI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Troškovi materijala	481.013	371.705
Troškovi proizvodnih usluga	1.995.265	1.974.708
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	1.524.094	1.427.099
Troškovi poreza	97.513	85.887
Troškovi doprinosa	740.749	737.149
Ostali troškovi	46.079	74.294
Rashodi po osnovu otpisa nenaplativih potraživanja	103	3.409
Gubici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	436	4.511
Gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	3.716	12.570
Manjkovi i štete	-	26
Ostali rashodi	<u>21.159</u>	<u>14.503</u>
	<b><u>4.910.127</u></b>	<b><u>4.705.861</u></b>

Obaveze za operativni lizing poslovnog prostora članica Grupe priznaju se kao redovni mesečni troškovi zakupnina.

Potencijalne obaveze na dan 31.12.2011. godine, koje se odnose na buduće periode bez PDV-a, za 241 objekat ukupne površine 38.886,14 m<sup>2</sup> iznose:

- do jedne godine	504.973
- od jedne do pet godina	1.404.045
- preko pet godina	489.535
Ukupno	<u>2.398.553</u>

## 16. PRIHODI OD PROMENE VREDNOSTI IMOVINE I OBAVEZA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	11.511.613	13.927.347
Prihodi od promene vrednosti hartija od vrednosti	16.232	29.082
Prihodi od promene vrednosti obaveza	1.653.998	621.556
<b>UKUPNO</b>	<b>13.181.843</b>	<b>14.577.985</b>

## 17. RASHODI OD PROMENE VREDNOSTI IMOVINE I OBAVEZA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	11.656.158	3.868.758
Rashodi od promene vrednosti hartija od vrednosti	191.158	11.123
Rashodi od promene vrednosti obaveza	1.458.141	2.129.387
Rash.od promene vredn. osn.sredstava, invest.nekr. i nematerijalnih ulaganja	-	9.955
Rashodi od promene vrednosti derivata	634	45.549
<b>UKUPNO</b>	<b>13.306.091</b>	<b>6.064.772</b>
Neto prihodi/rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza	<b>(124.248)</b>	<b>8.513.213</b>

Prihodi/rashodi od promene vrednosti plasmana sadrže efekat obračuna ugovorenih zaštita od rizika devizne klauzule.

Prihodi/rashodi od promene vrednosti hartija od vrednosti sadrže efekte svođenja hartija od vrednosti na tržišnu vrednost.

Prihodi/rashodi od promene vrednosti obaveza sadrže efekat obračuna ugovorenih zaštita od rizika devizne klauzule na primljene depozite komitenata.

Efekte obračuna promene vrednosti članice Grupe vrše na kraju meseca u toku poslovne godine i na dan transakcije.

## 18. POREZ NA DOBIT

Svaka članica Grupe utvrđuje porez na dobitak prema lokalnim propisima. Utvrđeni porez ne podleže konsolidaciji već se odvojeno obelodanjuje.

### Komercijalna banka AD Beograd

#### A. KOMPONENTE POREZA NA DOBITAK

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Poreski rashod perioda	(426.027)	(157.343)
Dobitak od kreiranja odloženih poreskih sredstava i ukidanja poreskih obaveza	11.578	16.697
Gubitak od ukidanja poreskih sredstava	(23.937)	(131.264)
	<u>(438.386)</u>	<u>(271.910)</u>

#### B. USAGLAŠAVANJE TEKUĆEG POREZA NA DOBITAK SA REZULTATOM PRIMENE PORESKE STOPE NA DOBIT PRE OPOREZIVANJA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3.952.066	2.791.964
Obračun poreza po važećoj stopi 10%	395.207	279.196
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreskom bilansu	115.976	11.774
Poreski efekti neto kapitalnih gubitaka	146	(415)
Poreski efekti razlike amortizacije za poreske svrhe i računovodstvene amortizacije	12.874	15.140
Poreski efekti transernih cena	223	5.720
Poreski efekti usklađivanja prihoda	4.917	3.270
Poreski kredit iskorišćen u tekućoj godini	(103.316)	(157.343)
Korekcija poreskih efekata (iskorišćene i efekat novih)	12.359	114.568
PORESKI EFEKTI ISKAZANI U BILANSU USPEHA	(438.386)	(271.910)
<b>C. EFEKTIVNA PORESKA STOPA</b>	<u>11,09</u>	<u>9,73</u>

Uplaćene akontacije poreza na dobit za 2011. godinu iznose 293.342 hiljade dinara, po osnovu obaveze mesečnih plaćanja predviđenih Zakonom o porezu na dobit. Banka je za namirenje tekućeg poreza iskoristila ceo iznos uplaćenih akontacija, a razliku od 132.685 hiljada dinara doplatiće do predaje poreskog bilansa.

**Komercijalna banka AD Budva**

**A. KOMPONENTE POREZA NA DOBITAK**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Poreski rashod perioda	(7.744)	(11.634)
Dobitak od kreiranja odloženih poreskih sredstava i ukidanja poreskih obaveza	113	-
Gubitak od ukidanja poreskih sredstava	-	(199)
	<b>(7.631)</b>	<b>(11.833)</b>

**B. USAGLAŠAVANJE TEKUĆEG POREZA NA DOBITAK SA REZULTATOM PRIMENE PORESKE STOPE NA DOBIT PRE OPOREZIVANJA**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	112.287	115.347
Obračun poreza po važećoj stopi 9%	10.106	10.381
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreskom bilansu	305	1.452
Poreski efekti neto kapitalnih gubitaka	-	-
Poreski efekti razlike amortizacije za poreske svrhe i računovodstvene amortizacije	(174)	-
Poreski efekti transfernih cena	150	-
Poreski efekti usklađivanja prihoda	-	-
Poreski kredit iskorišćen u tekućoj godini	(2.643)	-
Korekcija poreskih efekata (iskorišćene i efekat novih)	(113)	-
PORESKI EFEKTI ISKAZANI U BILANSU USPEHA	(7.631)	(11.833)
<b>C. EFEKTIVNA PORESKA STOPA</b>	<b>6,80</b>	<b>10,25</b>

Na osnovu stava nadležne Poreske uprave o nepriznavanju mogućnosti korišćenja poreskog kredita za namirenje tekućeg poreza na dobit, Banka je izvršila dodatnu uplatu u iznosu od 2.643 hiljada dinara na teret akumuliranog dobitka u martu 2012. godine. Ovom doplatom koriguje se efektivna poreska stopa za 2011.godinu na 9,15%.

**Komercijalna banka AD Banja Luka**

**A. KOMPONENTE POREZA NA DOBITAK**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Poreski rashod perioda	(6.385)	-
Potraživanje za pretplaćeni porez	-	25.543
	<b>(6.385)</b>	<b>25.543</b>



**B. USAGLAŠAVANJE TEKUĆEG POREZA NA DOBITAK SA REZULTATOM PRIMENE PORESKE STOPE  
NA DOBIT PRE OPOREZIVANJA**

<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2011.</b>	<b>2010.</b>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	75.408	27.638
Obračun poreza po važećoj stopi 10%	7.541	2.764
Poreski efekti neto kapitalnih gubitaka	(21)	-
Poreski efekti usklađivanja rashoda	(1.135)	(66.940)
<b>PORESKI EFEKTI ISKAZANI U BILANSU USPEHA</b>	<b>(6.385)</b>	<b>-</b>
<b>C. EFEKTIVNA PORESKA STOPA</b>	<b>8,47</b>	<b>0,00</b>

**KomBank INVEST AD Beograd**

**A. KOMPONENTE POREZA NA DOBITAK**

	<b>31. decembar</b>	
<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2011.</b>	<b>2010.</b>
Poreski rashod perioda	(195)	-
Dobitak od kreiranja odloženih poreskih sredstava i ukidanja poreskih obaveza	-	-
Gubitak od kreiranja odloženih poreskih obaveza i ukidanja poreskih sredstava	(5)	-
	<b>(200)</b>	<b>-</b>

**B. USAGLAŠAVANJE TEKUĆEG POREZA NA DOBITAK SA REZULTATOM PRIMENE PORESKE STOPE  
NA DOBIT PRE OPOREZIVANJA**

	<b>31. decembar</b>	
<b>U hiljadama dinara</b>	<b>2011.</b>	<b>2010.</b>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	255	(3.722)
Obračun poreza po važećoj stopi 10%	25	-
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreskom bilansu	1	-
Poreski efekti neto kapitalnih dobitaka	(212)	-
Poreski efekti razlike amortizacije za poreske svrhe i računovodstvene amortizacije	71	-
Poreski efekti transfernih cena	-	-
Poreski efekti gubitka u poreskom bilansu	115	-
Poreski efekat obavezne osnovice iz kapitalnog dobitka po poreskim propisima	195	-
Korekcija poreskih efekata (iskorišćene i efekat novih)	5	3
<b>PORESKI EFEKTI ISKAZANI U BILANSU USPEHA</b>	<b>(200)</b>	<b>(3)</b>
<b>C. EFEKTIVNA PORESKA STOPA</b>	<b>78,43</b>	<b>0,00</b>

Nadležna Poreska uprava je naknadno utvrdila tekući porez za 2010.g. u iznosu od 339 hiljada dinara, po osnovu kapitalnih dobitaka, koji je namiren u 2011. godini na teret akumuliranog rezultata ranijih godina.

## 19. DOBITAK OD KREIRANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Dobitak od kreiranja odloženih poreskih sredstava i smanjenja odloženih poreskih obaveza	11.691	16.780
	<b>11.691</b>	<b>16.780</b>

Obračun odložene poreske obaveze po propisanoj stopi na privremenu razliku u vrednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.2011. godine zahtevao je smanjenje obaveze u iznosu od 6.717 hiljada dinara.

Kreiranje poreskih sredstava po osnovu povećanja rezervisanja za otpremnine (MRS 19) i neiskorišćeni godišnji odmor iznosi 4.874 hiljada dinara.

Kreiranje poreskih sredstava po osnovu obezvređenja imovine iznosi 100 hiljada dinara.

## 20. GUBITAK OD SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I KREIRANJA ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	23.942	131.467
	<b>23.942</b>	<b>131.467</b>

Smanjenje poreskih sredstava za direktno namirenje tekućeg poreza korišćenjem dela poreskog kredita po osnovu investicionih ulaganja iz ranijih godina iznosi 19.773 hiljada dinara, a smanjenje po osnovu korekcije poreskog kredita iz ranijih godina usled otuđenja osnovnih sredstava iznosi 65 hiljada dinara.

Smanjenje poreskih sredstava po osnovu ukidanja rezervisanja obezvređenja imovine iznosi 4.099 hiljada dinara.

Obračun odložene poreske obaveze na privremenu razliku u vrednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.2011. godine zahtevalo je povećanje obaveza u iznosu od 5 hiljada dinara.

## 21. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>U dinarima</i></b>		
Žiro račun	9.992.491	11.733.730
Gotovina u blagajni	1.731.557	1.665.393
<b>ukupno</b>	<b>11.724.048</b>	<b>13.399.123</b>
<b><i>U stranoj valuti</i></b>		
Devizni računi	5.507.847	7.784.266
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1.810.345	1.817.114
Gotovinski ekvivalenti u str.valuti - čekovi poslani na naplatu	32.753	23.791
Ostala novčana sredstva	170.590	230.547
<b>ukupno</b>	<b>7.521.535</b>	<b>9.855.718</b>
Zlato i ostali plemeniti metali	99	99
<b>UKUPNO</b>	<b>19.245.682</b>	<b>23.254.940</b>

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava obračunatu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS.

Dinarsku obaveznu rezervu Banka obračunava 17. u mesecu na osnovu prosečnog stanja dinarskih depozita u toku prethodnog kalendarskog meseca. Dinarsku obaveznu rezervu Banka izdvaja u dinarima na svom žiro računu i ta sredstva može koristiti za likvidnost. Banka je dužna da održava prosečno mesečno stanje na svom žiro računu u visini obračunate dinarske obavezne rezerve, s tim što radi ostvarivanja prosečnog dnevnog stanja izdvojene obavezne rezerve dnevno stanje na žiro računu može biti manje ili veće od obračunate dinarske obavezne rezerve.

Godišnja kamatna stopa koju NBS plaća na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve iznosi 2,5%. Banka je u toku 2011. godine održavala prosečno mesečno stanje u visini dinarske obavezne rezerve, odnosno ni u jednom obračunskom ciklusu nije bila u korišćenju sredstava dinarske obavezne rezerve.

## 22. OPOZIVI DEPOZITI I KREDITI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>u dinarima</i></b>		
Kreditni po repo transakcijama	11.500.000	200.000
	<b>11.500.000</b>	<b>200.000</b>
<b><i>u stranoj valuti</i></b>		
Obavezna rezerva kod NBS	44.913.755	44.733.951
Opozivi depoziti i obavezne rezerve kod centralnih banaka Crne Gore i BiH	2.624.815	3.507.056
	<b>47.538.570</b>	<b>48.241.007</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>59.038.570</b>	<b>48.441.007</b>

**Komercijalna banka AD Beograd**

Deviznu obaveznu rezervu Banka obračunava 17. u mesecu na osnovu prosečnog stanja deviznih depozita u toku prethodnog kalendarskog meseca. Deviznu obaveznu rezervu Banka izdvaja u devizama na poseban račun kod NBS i ta sredstva može po potrebi povlačiti. Banka je dužna da održava prosečno mesečno stanje izdvojene devizne obavezne rezerve u visini obračunate devizne obavezne rezerve, s tim što radi ostvarivanja prosečnog dnevnog stanja izdvojene obavezne rezerve dnevno stanje na računu devizne obavezne rezerve može biti manje ili veće od obračunate devizne obavezne rezerve.

Na obaveznu rezervu u stranoj valuti Banka ne ostvaruje kamatu.

Tokom 2011. u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS, Banka je određeni deo devizne obavezne rezerve izdvajala u dinarima na svom žiro računu. Takođe, Banka je imala umanjenja izdvajanja devizne obavezne rezerve u dinarima za iznos 25% od prirasta subvencionisanih kredita.

**Komercijalna banka AD Budva**

Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore predstavlja rezervu sredstava obračunatu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kod CB CG.

Po novoj Odluci (koja se primenjuje od prvog obračunskog perioda u oktobru 2011. godine) obavezna rezerva se izdvaja po stopi od 9,5% na deo osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa rokom dospeća do jedne godine i 8,5% na deo osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa rokom dospeća preko jedne godine. Na depozite ugovorene rokom dospeća preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana, primenjuje se stopa od 9,5%.

Iznos do 50% uračunava se u slobodna raspoloživa sredstva kao iznos kojim je dozvoljeno raspolagati radi održavanja dnevne likvidnosti Banke, što do sada nije korišćeno.

Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Na 25% izdvojenih sredstava Centralna banka plaća Banci mesečnu naknadu od 1% na godišnjem nivou.

**Komercijalna banka AD Banja Luka**

Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH predstavlja rezervu sredstava obračunatu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kod CB BiH. Od 1. februara 2011. godine stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva s ugovorenim rokom dospeća do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva s ugovorenim rokom dospeća preko jedne godine ostala nepromenjena sa procentom od 7 %.

Od 1. avgusta 2011. godine promenjen je obračun naknade bankama na iznos sredstava koje banke drže kod CB BiH, na iznos obavezne rezerve - 70% i na iznos sredstava iznad obavezne rezerve - 90% od stope koja se utvrđuje na osnovu ponderisanog proseka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila CB BiH na depozite investirane do mesec dana.

Prosečna godišnja kamatna stopa na obaveznu rezervu iznosi 0,58%.

Banka nije koristila sredstva obavezne rezerve u toku 2011. godine.

23. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KAMATA, NAKNADA, PRODAJE, PROMENE FER VREDNOSTI DERIVATA I DRUGA POTRAŽIVANJA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja za kamatu i naknadu u dinarima</i>		
- kamata	1.947.476	2.088.080
- naknada	117.265	149.286
Potraživanja po osnovu prodaje u dinarima	80	3.123
Druga potraživanja u dinarima - zakupnina	354.738	347.154
Ispravka vrednosti u dinarima	(1.360.913)	(1.447.748)
	<b>1.058.646</b>	<b>1.139.895</b>
<i>Potraživanja za kamatu i naknadu u str.valuti</i>		
- kamata	571.548	574.684
- naknada	17.943	18.407
Potraživanja po osnovu prodaje u stranoj valuti	44.028	-
Druga potraživanja	8.754	7.443
Ispravka vrednosti u str.valuti	(380.552)	(341.841)
	<b>261.721</b>	<b>258.693</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>1.320.367</b>	<b>1.398.588</b>

24. DATI KREDITI I DEPOZITI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<i>Kreditni dati u dinarima</i>		
Po transakcionim računima	5.221.887	3.660.268
Potrošački krediti	4.630.134	5.361.637
Kreditni za obrtna sredstva	30.415.847	25.308.849
Izvojni krediti	9.514.560	8.124.450
Investicioni krediti	33.597.472	26.715.739
Stambeni krediti	25.893.496	24.221.737
Ostali krediti	32.526.702	36.004.472
Ispravka vrednosti kredita u dinarima	(7.912.752)	(7.739.283)
	<b>133.887.346</b>	<b>121.657.869</b>
<i>Kreditni dati u str.valuti</i>		
Za plaćanje uvoza robe i usluga iz inostranstva	6.191.620	6.097.570
Kreditni za kupovinu nepokretnosti	2.426.473	2.346.458
Plasmani koji se odobravaju i dospevaju u roku 1 dana (overnight)	8.255.053	749.825
Ostali krediti u str.valuti	21.451.236	21.365.113
Ispravka vrednosti kredita u str.valuti	(3.253.615)	(3.201.430)
	<b>35.070.767</b>	<b>27.357.536</b>

*Dati ostali i namenski depoziti u str.valuti*

Ostali dati depoziti u str.valuti	636.301	14.408.593
Ispravka vrednosti depozita u str.valuti	(213.927)	(209.731)
	<u>422.374</u>	<u>14.198.862</u>
	<u>169.380.487</u>	<u>163.214.267</u>

U toku 2011. godine krediti do jedne godine u dinarima i stranoj valuti su odobravani na period od jednog meseca do jedne godine, uz kamatne stope na mesečnom nivou u rasponu od 0,17% do 1,8% mesečno.

Krediti preko jedne godine u dinarima i stranoj valuti su odobravani na period do maksimum trideset godina, uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 3% do 22,50%.

**Rizici i neizvesnosti**

Rukovodstva članica Grupe su izvršila rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke na osnovu svih poznatih i predvidljivih rizika na datum sastavljanja finansijskih izveštaja. Klasifikacija potraživanja iz kreditnog portfolija izvršena je na osnovu poslednjih raspoloživih finansijskih informacija, kao i na osnovu očekivanih efekata procesa restrukturiranja. Ukoliko ovi efekti ne rezultiraju u mogućnostima izmirivanja obaveza prema članicama Grupe, potraživanja članica Grupe su najvećim delom obezbeđena hipotekama na nepokretnostima dužnika, kao i zalogom na pokretnoj imovini. U slučaju da ove aktivnosti preduzete od strane rukovodstva članica Grupe ne daju očekivane rezultate, u narednim izveštajnim periodima će biti neophodno da se izdvoje dodatna rezervisanja za moguće gubitke po osnovu procene nenaplativosti.

**25. HARTIJE OD VREDNOSTI (BEZ SOPSTVENIH AKCIJA)**

U hiljadama dinara u dinarima	31. decembar	
	2011.	2010.
<i>HOV po fer vrednosti kroz bilans uspeha</i>		
- akcije banaka u dinarima	728	1.312
- akcije privrednih društava	7.825	13.527
<i>HOV raspoložive za prodaju</i>		
- akcije banaka u dinarima	79	3.493
- obveznice privrednih društava (Tigar)	83.318	102.165
- zapisi Republike Srbije	16.895.150	17.927.384
<i>HOV koje se drže do dospeća</i>		
- obveznice privrednih društava (B92)	78.476	110.773
- zapisi Republike Srbije	90.565	94.469
Ispravka vrednosti HOV u dinarima	(4.611)	(262)
	<u>17.151.530</u>	<u>18.252.861</u>

**u stranoj valuti**

*Hov po fer vrednosti kroz bilans uspeha*

- obveznice Republike Srbije 145.246 109.105

*Hov raspoložive za prodaju u stranoj valuti*

- obveznice i zapisi Republike Srbije i  
zapisi Republike Srpske 9.644.515 -

*Hov koje se drže do dospeća*

- državni zapisi Vlade Crne Gore 209.282 84.399

**9.999.043 193.504**

**UKUPNO**

**27.150.573 18.446.365**

HOV kojima se trguje

Na dan 31. decembra 2011. godine tržišna vrednost portfelja HOV kojima se trguje iznosi 153.799 hiljada dinara (na dan 31. decembra 2010. godine 123.944 hiljade dinara), od toga u dinarima 8.553 hiljade, a u stranoj valuti 145.246 hiljada dinara.

Pojedinačno najveća ulaganja su izvršena u obveznice stare devizne štednje Republike Srbije u iznosu od 145.246 hiljada dinara, i akcije privrednih društava: Veterinarski zavod AD u iznosu od 1.846 hiljada dinara, Metalac AD u iznosu od 1.453 hiljade dinara, Galenika Fitofa AD 1.359 hiljada dinara, Messer Tehnogas AD 834 hiljade dinara, Sojaprotein AD 715 hiljada dinara i Energoprojekt holding AD 710 hiljada dinara.

HOV raspoložive za prodaju

Na dan 31. decembra 2011. godine ulaganja u HOV raspoložive za prodaju imaju sledeću strukturu:

*u dinarima :*

zapisi Rebulike Srbije 16.895.149 hiljada dinara, obveznice kompanije Tigar 83.318 hiljada dinara i Aik banka AD 79 hiljada dinara.

*u stranoj valuti.:*

zapisi Republike Srbije 4.479.837 hiljada dinara, dugoročne obveznice Vlade Republike Srbije 4.899.000 hiljada dinara i zapisi Republike Srpske 265.678 hiljada dinara.

HOV koje se drže do dospeća

Na dan 31. decembra 2011. godine ulaganja u HOV koje se drže do dospeća imaju sledeću strukturu: 209.282 hiljade dinara odnosi se na državne zapise Vlade Crne Gore, 90.565 hiljada dinara na zapise Republike Srbije i 78.476 hiljada dinara na Obveznice B92.

**26. UDELI (UČEŠĆA)**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Učešće u kapitalu banaka i finansijskih organizacija	117.998	151.799
Učešće u kapitalu preduzeća i drugih pravnih lica	405.008	439.262
Učešće u kapitalu stranih lica u inostranstvu	189.938	125.874
Ispravka vrednosti	(370.189)	(371.757)
	<b>342.755</b>	<b>345.178</b>

Učešća u kapitalu banaka i finansijskih organizacija odnose se na: Euroaxis banku AD u iznosu od 78.387 hiljada dinara, AIK banku AD u iznosu od 35.956 hiljada dinara, Jubmes banku AD u iznosu od 1.781 hiljada dinara i Union Banku AD u iznosu od 1.874 hiljade dinara.

Učešća u kapitalu preduzeća najvećim delom se odnose na: 14.oktobar AD Kruševac u iznosu od 324.874 hiljade dinara, RTV Politiku 37.634 hiljade dinara, Dunav AD 25.578 hiljada dinara i Politiku AD 8.631 hiljadu dinara.

Učešća u kapitalu stranih lica u inostranstvu odnose se na kompaniju VISA u iznosu od 153.599 hiljada dinara, MASTER card 36.279 hiljada dinara i Montenegroberzu, Podgorica u iznosu od 60 hiljada dinara.

Ispravka vrednosti drugih učešća u kapitalu u iznosu od 370.189 hiljada dinara odnosi se na obezvređenje 100% nabavne vrednosti za ona učešća koja nemaju tržišnu vrednost, od čega se najveći iznos odnosi na 14. oktobar AD Kruševac u iznosu od 324.874 hiljade dinara i RTV Politiku u iznosu od 37.634 hiljade dinara.

## 27. OSTALI PLASMANI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Ostali plasmani u dinarima</i></b>		
Kupljeni plasmani - faktoring	361.776	127.159
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama	1.020.978	910.701
Ostali plasmani	455.849	815.751
Ispravka vrednosti ostalih plasmana u dinarima	(745.367)	(777.647)
	<b>1.093.236</b>	<b>1.075.964</b>
<b><i>Ostali plasmani u str.valuti</i></b>		
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama	263.290	563.473
Pokriveni akreditivi i druga jemstva	598.528	541.599
Ostali plasmani u str.valuti	2.306.478	2.244.169
Ispravka vrednosti ostalih plasmana u str.valuti	(2.054.720)	(2.080.390)
	<b>1.113.576</b>	<b>1.268.851</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>2.206.812</b>	<b>2.344.815</b>

U okviru ostalih plasmana u dinarima najveći deo obuhvata nominalnu vrednost eskontovanih menica u iznosu od 356.778 hilj. dinara, dok u okviru ostalih plasmana u stranoj valuti najveći deo obuhvata potraživanja od Jugobanke A.D. Beograd u iznosu od 1.293.061 hiljadu dinara, sa ispravkom vrednosti u punom iznosu.

## 28. NEMATERIJALNA ULAGANJA

### Nematerijalna ulaganja

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Licence i softver	1.029.431	830.224
Nematerijalna ulaganja u pripremi	72.699	-
Ispravka vrednosti	(496.636)	(305.287)
	<b>605.494</b>	<b>524.937</b>



Promene na nematerijalnim ulaganjima

	U hiljadama dinara			
	Licence i softver	Avansi za nem. ul.	Ostala nem. ul.u pripremi	U K U P N O
<b>Nabavna vrednost</b>				
Stanje na dan 31. decembra 2010.	830.224	-	-	830.224
Korekcija poč.stanja - prenos na grupu ostalih potr. i osnov sredstava	-	-	-	-
Korigovano poč.stanje	830.224	-	-	830.224
Povećanje	18.666	-	255.438	274.104
Revalorizacija	-	-	-	-
Prenosi	182.739	-	(182.739)	-
Prodaja, otuđenja i rashodovanja	(1.194)	-	-	(1.194)
Kursne razlike	(1.004)	-	-	(1.004)
Stanje na dan 31. decembra 2011.	<b>1.029.431</b>	-	<b>72.699</b>	<b>1.102.130</b>
<b>Ispravka vrednosti</b>				
Stanje na dan 31. decembra 2010.	305.287	-	-	305.287
Korekcija poč.stanja - prenos na grupu ostalih potr. i osnov sredstava	-	-	-	-
Korigovano poč.stanje	305.287	-	-	305.287
Amortizacija za 2011.god.	192.129	-	-	192.129
Revalorizacija	-	-	-	-
Prodaja, otuđenja i rashodovanja	(836)	-	-	(836)
Kursne razlike	56	-	-	56
Stanje na dan 31. decembra 2011.	<b>496.636</b>	-	-	<b>496.636</b>
<b>Neotpisana vrednost na dan:</b>				
<b>31.decembra 2011.godine</b>	<b>532.795</b>	-	<b>72.699</b>	<b>605.494</b>
<b>31.decembar 2010.godine</b>	<b>524.937</b>	-	-	<b>524.937</b>

## 29. OSNOVNA SREDSTVA I INVESTICIONE NEKRETNINE

### Promene na osnovnim sredstvima i investicionim nekretninama

U hiljadama dinara

	<b>Nekretnine</b>	<b>Oprema</b>	<b>Investicije u toku</b>	<b>Investicione nekretnine</b>	<b>U K U P N O</b>
<b>Nabavna vrednost</b>					
Stanje na dan 31. decembra 2010.godine	<b>5.734.741</b>	<b>2.759.666</b>	<b>72.868</b>	<b>1.328.148</b>	<b>9.895.423</b>
Korekcija poč.stanja - ulaganja na tuđ. osnov.sreds	-	-	-	-	-
Korigovano poč.stanje	<b>5.734.741</b>	<b>2.759.666</b>	<b>72.868</b>	<b>1.328.148</b>	<b>9.895.423</b>
Povećanje	4.734	54.494	1.285.316	-	1.344.544
Revalorizacija	-	-	-	-	-
Prenosi	194.836	494.870	(1.313.195)	556.711	(66.778)
Otuđenja i rashodovanje	(25.541)	(165.006)	-	-	(190.547)
Ostalo	-	-	-	-	-
Kursne razlike	(1.825)	(3.296)	(184)	-	(5.305)
Stanje na dan 31. decembra 2011.	<b>5.906.945</b>	<b>3.140.728</b>	<b>44.805</b>	<b>1.884.859</b>	<b>10.977.337</b>
<b>Ispravka vrednosti</b>					
Stanje na dan 31. decembra 2010.	<b>784.627</b>	<b>1.794.416</b>	-	<b>130.525</b>	<b>2.709.568</b>
Korekcija poč.stanja - ulaganja na tuđ. osnov.sreds	-	-	-	-	-
Korigovano poč.stanje	<b>784.627</b>	<b>1.794.416</b>	-	<b>130.525</b>	<b>2.709.568</b>
Amortizacija za 2011.god.	149.405	382.927	-	34.464	566.796
Revalorizacija	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanje	(6.660)	(162.531)	-	-	(169.191)
Prenos	14.195	-	-	(15.813)	(1.618)
Ostalo	-	286	-	-	286
Kursne razlike	(145)	(564)	-	-	(709)
Stanje na dan 31. decembra 2011.	<b>941.422</b>	<b>2.014.534</b>	-	<b>149.176</b>	<b>3.105.132</b>
<b>Neotpisana vrednost na dan:</b>					
<b>31.decembra 2011.godine</b>	<b>4.965.523</b>	<b>1.126.194</b>	<b>44.805</b>	<b>1.735.683</b>	<b>7.872.205</b>
<b>31.decembar 2010.godine</b>	<b>4.950.114</b>	<b>965.250</b>	<b>72.868</b>	<b>1.197.623</b>	<b>7.185.855</b>

Na dan 31. decembra 2011. godine, Matična banka ima iskazane investicione nekretnine u vrednosti od 1.735.683 hiljadu dinara, koje čine objekti dati u zakup.

Na osnovu zaključenih ugovora o dugoročnom zakupu Matična banka je u 2011. izvršila prenos na investicione nekretnine dve nepokretnosti (Beograd, Omladinskih brigada 19 i Niš, TPC Kalča) u ukupnom iznosu od 700.886 hiljada dinara.

Aktiviranjem dela investicione nekretnine u Makedonskoj 29, za sopstvene potrebe, u 2011., Matična banka je izvršila prenos na sopstvena osnovna sredstva (poslovni prostor) u ukupnom iznosu od 144.175 hiljada dinara.

Neto efekat ovih promena nabavne vrednosti investicionih nekretnina iznosi 556.711 hiljada dinara.

Na dan 31.12.2011. godine neto rezultat po osnovu investicionih nekretnina iznosi 60.447 hiljade dinara:

Naziv objekta	Površina u m <sup>2</sup>	Ukupni troškovi	u hiljadama dinara	
			Ostvareni prihodi od zakupa	Neto rezultat
Beograd, Makedonska 29	7.168,91	27.130	76.595	49.465
Kruševac, Balkanska 8	55,72	62	-	(62)
Niš, TPC Kalča	85,00	619	3.631	3.012
Beograd, Omladinskih brig. 19	15.218,00	11.571	19.603	8.032

U toku decembra 2011. godine stručna služba Matične banke izvršila je procenu vrednosti investicionih nekretnina polazeći od iskazane sadašnje vrednosti u poslovnim knjigama.

Procenjena fer vrednost investicionih nekretnina na dan 31.12.2011. iznosi 18.913.098,50 EUR (u dinarskoj protivvrednosti 1.979.084 hiljade dinara) što je za 14% više u odnosu na sadašnju vrednost i ne predstavlja značajno odstupanje fer od knjigovodstvene vrednosti.

Procenjena vrednost investicionih nekretnina:

Naziv objekta	Površina u m <sup>2</sup>	Sadašnja vrednost u 000 RSD	Procenjena vred. u EUR	Procenjena vrednost u 000 RSD	Promena vrednosti u 000 RSD
Beograd, Makedonska 29	7.168,91	1.044.554	11.111.810,50	1.162.750	118.196
Kruševac, Balkanska 8	55,72	2.305	22.288,00	2.332	27
Niš, TPC Kalča	85,00	36.915	170.000,00	17.789	(19.126)
Beograd, Omlad. brig. 19	15.218,00	651.909	7.609.000,00	796.213	144.304
UKUPNO		1.735.683	18.913.098,50	1.979.084	243.401

Grupa nema građevinske objekte pod hipotekom radi obezbeđenja otplate kredita.

Usled nepotpunih katastarskih knjiga, na dan 31. decembra 2011. godine, Matična banka za dvadeset jedan građevinski objekat sadašnje vrednosti 1.711.056 hiljada dinara, još uvek nema dokaze o vlasništvu. Rukovodstvo je preduzelo sve neophodne mere radi pribavljanja vlasničkih listova.

Matična banka je od 01.01.2005. godine priznala izvršenu revalorizaciju (procenu nezavisnog procenjivača) za nepokretnosti u svom vlasništvu. Metod revalorizacije će se primenjivati u budućem periodu u slučaju kada se proceni da je vrednost nekretnina značajno odstupila (iznad 15%).

Na osnovu mišljenja stručne službe članica Grupe, procenjeno je da nema potrebe za vršenjem nezavisne procene nekretnina za 2011. godinu.

Rukovodstva članica Grupe smatraju da je sadašnja vrednost nekretnina i opreme na dan 31.12.2011. godine prikazana po tržišnoj vrednosti.

Na osnovu izvršenog Godišnjeg popisa je rashodovano i isknjiženo iz evidencije trajno neupotrebljivih osnovnih sredstava (opreme) i softvera sadašnje vrednosti u iznosu od 2.692 hiljade dinara.

**30. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA  
POSLOVANJA KOJA SE OBUSTAVLJA**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Stalna sredstva namenjena prodaji	222.029	738.605
	<b>222.029</b>	<b>738.605</b>

***Stalna sredstva namenjena prodaji u Komercijalnoj banci AD Beograd***

Banka je u postupku prodaje jedanaest nekretnina za koje je procenila da joj nisu neophodne u daljem poslovanju.

Rukovodstvo Banke i dalje ima nameru da sprovede postupak prodaje za sva sredstva koja nisu prodana u proteklih godinu dana.

Stalna sredstva namenjena prodaji:		u hilj. dinara	
Naziv objekta	Površina u m <sup>2</sup>	Knjigovodstvena vrednost	
Braničevo, poslovni prostor	21,08	410	
Jasika, poslovni prostor	-	768	
Požarevac, M.Pijade 2, poslovni prostor	790,82	33.389	
Požarevac, M.Pijade 2, poslovni prostor	880,86	27.346	
Ražanj, garaža	-	47	
Beograd, Toše Jovanovića 7, poslovni prostor	24,05	2.110	
Vrbas, M. Tita 49, poslovni prostor	145,56	5.275	
Kruševac, Balkanska 8, poslovni prostor	271,22	11.760	
Varvarin, M. Marinovića, poslovni prostor	207,00	8.144	
Beograd, V. Stepe 110 -112, poslovni prostor	88,44	7.260	
Svrljig, ugao D. Trifunca i Hadžićeve, poslov. prostor	128,00	4.531	
<b>UKUPNO</b>		<b>101.040</b>	

***Stalna sredstva namenjena prodaji u Komercijalnoj banci AD Banja Luka***

Pozicija stalna sredstva namenjena prodaji u iznosu od 120.988 hiljada dinara se sastoji od:

- nekretnina koje su stečene u sudskom izvršnom postupku radi naplate potraživanja od kreditnog dužnika „Prohema“ d.o.o. Brčko, knjigovodstvene vrednosti 117.631 hiljadu dinara (poslovni prostor 2.846 m<sup>2</sup> i zemljište 7.114 m<sup>2</sup>) i

- mašine koja je ustupljena od strane kreditnog dužnika Šipad „10 avgust“ a.d. Vlasenica u stečajnom postupku radi namirenja potraživanja, knjigovodstvene vrednosti 3.357 hiljada dinara.

### 31. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Odložena poreska sredstva	-	-

Odložena poreska sredstva se odnose na kredite po osnovu ulaganja u investicije i oporezive privremene razlike po osnovu dugoročnih rezervisanja po MRS 19.

U skladu sa paragrafom 71. MRS 12 „Porez na dobitak”, odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze iskazane su po neto principu (napomena 40.).

### 32. OSTALA SREDSTVA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Ostala potraživanja u dinarima</i></b>		
Potraživanja po osnovu datih avansa za obrtna sredstva	38.606	28.663
Potraživanja po osnovu avansa datih za trajna ulaganja	1.264	-
Potraživanja od zaposlenih	1.725	3.484
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	5.516	6.627
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	25.038	25.543
Ostala potraživanja iz operativnog poslovanja	207.755	2.372.315
Prolazni i privremeni računi	156.648	135.025
Potraživanja u obračunu	1.518.535	1.233.118
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(40.864)	(29.897)
	<b>1.914.223</b>	<b>3.774.878</b>
<b><i>Ostala potraživanja u stranoj valuti</i></b>		
Potraživanja od zaposlenih	635	644
Ostala potraživanja iz operativnog poslovanja	110.765	105.585
Prolazni i privremeni računi	26.693	1.379
Potraživanja u obračunu	884.974	314.381
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(118.303)	(117.227)
	<b>904.764</b>	<b>304.762</b>

**Aktivna vremenska razgraničenja u dinarima**

Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	286.056	173.855
Razgraničena potraživanja za ostale obračunate prihode	52	72
Razgraničeni troškovi za obaveze iskazane po amortiz. vrednosti primenom EKS	82.002	20.527
Razgraničeni ostali troškovi	63.085	46.107
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	1.905	1.806
	<b>433.100</b>	<b>242.367</b>

**Aktivna vremenska razgraničenja u stranoj valuti**

Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	53.187	91.753
Razgraničeni troškovi za obaveze iskazane po amortizovanoj vrednosti primenom EKS	1.692	1.917
Razgraničeni ostali troškovi	21.383	19.625
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	1.599	601
	<b>77.861</b>	<b>113.896</b>

**Zalihe**

Zalihe materijala	18.480	17.799
Zalihe alata i inventara	1.183	6.929
Sredstva stečena naplatom potraživanja	1.952.255	1.858.048
Inventar u upotrebi	116.630	94.484
Ispravka vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja	(7.742)	(4.812)
Ispravka vrednosti zaliha	(116.630)	(99.425)
	<b>1.964.176</b>	<b>1.873.023</b>

**UKUPNO**

	<b>5.294.124</b>	<b>6.308.926</b>
--	------------------	------------------

**Sredstva stečena naplatom potraživanja u Komercijalnoj banci AD Beograd**

Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja u iznosu od 998.442 hiljade dinara (sadašnja vrednost) odnose se na:

*Materijalne vrednosti stečene u poslednjih 12 meseci*

Opis	Površina u m <sup>2</sup>	Vrednost u 000 din.	Datum sticanja
Buče šuma, IV klase	974,00	13.532	27.05.2011.
Prijedor, šuma IV klase	1.995,00	11.087	27.05.2011.
Mur, Novi Pazar, šuma, njiva i voćnjak	3.396,00	4.379	07.04.2011.
Stambena zgrada, Galathea	925,00	423.845	21.11.2011.
Ukupno		452.843	

*Materijalne vrednosti stečene u ranijim periodima*

Opis	Površina u m <sup>2</sup>	Vrednost u 000 din.	Datum sticanja
Lokal u Novom Pazaru, Kej skopskih žrtava 44	82,95	4.343	27.09.2007.
Gnjilica, njiva sedme klase	2.638,00	216	11.06.2008.
Hotel Prezident, Čačak, ul. Bulevar oslobođenja bb	2.278,92	127.035	21.01.2009.
Stambena zgrada, Čačak ul. Ratka Mitrovića 6	114,6	3.706	12.05.2009.
Oprema, Valjevo (mašine za sečenje i krojenje tkanine)		1.205	07.09.2009.
Oprema za mlekaru, Novi Pazar		288	24.07.2008.
Okućnica livada, VI klase	1 ha 24 ara	337	26.11.2010.
Lisina, livade, VII i VIII klasa, njiva VIII klase i šuma IV klase	29.783,00	1.604	21.12.2010.
Tivat, Mrčevac-stambena zgrada, pomoćna zgrada, objekat u izgradnji i garaža	277	5.512	23.12.2010.
Buče šuma, IV klase	8.292,00	547	26.11.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan MZ S2 br.1	87	24.386	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan MZ S2 br.2	170	47.639	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan MZ S2 br.3	173	48.480	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan I S2 br.5	171	47.919	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan II S2 br.7	90	25.227	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan II S2 br.9	175	49.040	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, stan IV S1 br. 15	198	55.484	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, poslovni prostor L4S2	153	55.880	24.12.2010.
NBGD, Milentija Popovića 5b, poslovni prostor L3S2	128	46.751	24.12.2010.
Ukupno		545.599	
<b>UKUPNO (sadašnja vrednost)</b>		<b>998.442</b>	

Materijalne vrednosti po osnovu naplate potraživanja do godinu dana na dan 31.12.2011. godine iznose 452.843 hiljade dinara i odnose se na građevinske objekte i zemljište (šume) koji su bili položeni kao sredstva obezbeđenja po potraživanjima Banke od komitenata po osnovu datih kredita.

Za navedene objekte Banka poseduje knjižno vlasništvo. Rukovodstvo Banke preduzima sve neophodne mere radi prodaje stečenih sredstava.

Banka je u toku 2011. godine izvršila prodaju devet objekata stečenih naplatom potraživanja po ukupno prodatoj vrednosti u iznosu od 442.877 hiljada dinara (nabavna vrednost prodatih sredstava iznosila je 435.964 hiljade dinara).

U toku februara 2012. godine Banka je izvršila prodaju još dva objekta stečenih naplatom potraživanja u iznosu od 85.260 hiljada dinara (nabavne vrednosti 80.710 hiljada dinara).

Na osnovu propisa NBS materijalne vrednosti primljene na osnovu naplate potraživanja Banka je dužna da otuđi ili nameni za sopstvenu upotrebu u roku od dvanaest meseci od dana sticanja. U slučaju prekoračenja propisanog roka Banka je dužna da izvrši rezervisanje od 100%.

Na osnovu izvršene procene fer vrednosti materijalnih vrednosti primljenih po osnovu naplate potraživanja, u toku 2010. godine, umanjena je vrednost jednog objekta u iznosu od 4.812 hiljada dinara.

U toku 2011. godine nije vršeno umanjenje materijalnih vrednosti stečenih naplatom potraživanja na osnovu procene fer vrednosti od strane stručne službe Banke.

**Sredstva stečena naplatom potraživanja u Komercijalnoj banci AD Budva**

*Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja u poslednjih 12 meseci:*

Opis	Površina u m <sup>2</sup>	Vrednost u 000 RSD	Datum sticanja
Lovački Dom- stambeni prostori (228 m <sup>2</sup> ) i zemljište (1.364 m <sup>2</sup> )	1.592	9.034	31.10.2011.
Nikaljević Predrag - zemljište	3.632	4.886	30.11.2011.
Sambba Tours Doo -zgrada i hotel (661m <sup>2</sup> ) i zemljište (264m <sup>2</sup> )	925	67.353	31.12.2011.
<b>Ukupno</b>		<b>81.273</b>	

*Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja u ranijim periodima:*

Opis	Površina u m <sup>2</sup>	Vrednost u 000 RSD	Datum sticanja
Danilovgrad- zgrade 402 m <sup>2</sup> i zemljište	13.099	3.160	09.10.2007.
Podgorica- posl.zgrade 995 m <sup>2</sup> i zemljište	170	118.366	31.12.2008.
Sutomore- stamb.objekti	1.158	88.866	31.01.2009.
Kotor Pobrđe - zemljište	30.975	60.877	28.02.2009.
Budva- zemljište	709	23.671	31.03.2009.
Kovači i Lastva- zemljište	3.720	29.483	30.06.2009.
Reževići- stambeni objekti 139 m <sup>2</sup>	139	35.005	30.06.2009.
Podgorica - zemljište	375	14.672	31.08.2009.
Podgorica- zgrade 1.291 m <sup>2</sup> i zemljište	11.651	20.039	31.10.2009.
Ćurilac- objekti 1.127 m <sup>2</sup> i zemljište	17.376	27.258	30.11.2009.
Dajbabe - poslov.objekti 3.155 m <sup>2</sup> i zemljište	8.879	88.304	28.12.2009.
Sutomore -zemljište	432	29.558	03.12.2009
Tološi- stamb.objekti 760 m <sup>2</sup> i zemljište	195	54.152	07.12.2009.
Petrovac- stamb.objekti 401 m <sup>2</sup> i zemljište	811	62.941	17.12.2009.
Reževići-zemljište	547	29.449	17.12.2009.
Podgorica-poslovni objekat	594	136.589	27.01.2010.
Cetinje-garaža 30 m <sup>2</sup> i zemljište	374	1.324	25.05.2010.
Tološi-stamb.objekat	61	27.615	31.07.2010.
Vranovići- zemljište	3.131	2.467	01.08.2010.
Budva- stambeni objekat	50	11.002	17.08.2010.
<b>Ukupno</b>		<b>864.798</b>	

**UKUPNO (sadašnja vrednost)**

**946.071**

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva, propisano je da iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 40% sopstvenih sredstava, Banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava Banke. Ulaganjima u nepokretnosti ne smatra se sticanje nepokretnosti u zamenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja banke, ukoliko od dana sticanja nepokretnosti nije prošlo više od tri godine.

Na osnovu izvršene procene tržišne vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja na dan 31.12.2011. godine, umanjena je vrednost jednog objekta u iznosu od 2.930 hiljada dinara.



### 33. TRANSAKCIONI DEPOZITI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<i>U dinarima</i>		
- sektor finansija i osiguranja	687.409	1.780.108
- javna preduzeća	1.715.030	2.733.929
- privredna društva	8.531.260	7.424.469
- preduzetnici	1.778.231	1.624.141
- javni sektor	38.392	57.742
- stanovništvo	5.183.533	4.162.166
- strana lica	644.129	160.937
- registrovani poljoprivredni proizvođači	1.056.626	474.888
- drugi komitenti	1.374.545	1.371.300
	<b>21.009.155</b>	<b>19.789.680</b>
<i>U stranoj valuti</i>		
- sektor finansija i osiguranja	1.162.172	1.992.215
- javna preduzeća	710.710	312.071
- privredna društva	7.300.892	7.226.971
- preduzetnici	200.538	203.800
- javni sektor	1.810.304	446.350
- stanovništvo	3.202.436	2.818.127
- strana lica	1.140.054	1.181.048
- registrovani poljoprivredni proizvođači	2.443	-
- drugi komitenti	306.203	345.490
	<b>15.835.752</b>	<b>14.526.072</b>
	<b>36.844.907</b>	<b>34.315.752</b>

Depoziti po viđenju u dinarima, najvećim delom, predstavljaju stanja transakcionih depozita preduzeća i drugih pravnih lica. Odlukom o kamatnim stopama Matične banke za 2011. godinu ovi depoziti su kamatonosni. U zavisnosti od nivoa prosečnog mesečnog stanja na transakcionim računima komitenata kamatna stopa iznosi od 0,5% do 2% na godišnjem nivou.

Depoziti po viđenju preduzeća i nerezidenata u stranoj valuti su nekamatonosni u Matičnoj banci, izuzev kod specifičnih poslovnih aranžmana. U Komercijalnoj banci AD Budva navedeni depoziti su nekamatonosni, a u Komercijalnoj banci AD Banja Luka imaju stope od 0% do 4% na godišnjem nivou.

Dinarski a vista štedni ulozni stanovništva su deponovani uz kamatnu stopu 0,15% na godišnjem nivou. Devizni a vista štedni ulozni stanovništva su deponovani uz kamatnu stopu za EUR od 0,15% do 0,25% na godišnjem nivou i ostale valute od 0,10% na godišnjem nivou.

### 34. OSTALI DEPOZITI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Depoziti u dinarima</b>		
Štedni depoziti	1.856.593	1.178.300
Depoziti po osnovu datih kredita	415.857	371.298
Namenski depoziti	610.292	847.464
Ostali depoziti		
- sektor finansija i osiguranja	3.309.558	1.021.082
- javna preduzeća	1.415.659	1.590.304
- privredna društva	18.093.217	17.658.194
- preduzetnici	36.621	26.500
- javni sektor	208.521	49.390
- stanovništvo	12.078	6.246
- strana lica	1.000	1.000
- drugi komitenti	3.798.044	5.514.148
	<b>29.757.440</b>	<b>28.263.926</b>
<b>Depoziti u str.valuti</b>		
Opozivi depoziti	48.152	355.429
Štedni depoziti	131.593.488	122.155.201
Depoziti po osnovu datih kredita	2.782.834	2.976.967
Namenski depoziti	1.428.795	2.114.505
Ostali depoziti		
- sektor finansija i osiguranja	6.302.344	8.117.481
- javna preduzeća	3.970.754	5.276.642
- privredna društva	4.979.721	5.474.465
- preduzetnici	27.579	9.557
- javni sektor	141.503	1.252.639
- stanovništvo	403.701	341.788
- strana lica	11.159	33.455
- drugi komitenti	1.630.539	1.939.566
	<b>153.320.569</b>	<b>150.047.695</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>183.078.009</b>	<b>178.311.621</b>

#### Depoziti preduzeća

U toku 2011. godine kratkoročni depoziti preduzeća u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od: referentne kam.stope minus 2,75 procentna poena do referentne kamatne stope minus 0,5 procentna poena na godišnjem nivou, u zavisnosti od datuma dospeća.

Kratkoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,25% do 6% na godišnjem nivou.

Dugoročni depoziti preduzeća u dinarima deponovani su uz kamatnu stopu određenu iznosom referentne kamatne stope NBS na godišnjem nivou, a u stranoj valuti od 2,20,% do 4,5% na godišnjem nivou.

Kratkoročni depoziti preduzeća indeksirani u EUR-ima deponovani su uz kamatnu stopu u rasponu od 1,5%-3,5% na godišnjem nivou.

Dugoročni depoziti preduzeća indeksirani u EUR-ima deponovani su uz kamatnu stopu u rasponu od 3,5% na godišnjem nivou.

Dugoročni depoziti preduzeća u stranoj valuti deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 3,8% do 6,2% na godišnjem nivou.

Depoziti stanovništva

Kratkoročni depoziti stanovništva u dinarima deponovani su uz kamatne stope u rasponu od 7% do 10% na godišnjem nivou, a u stranoj valuti od 0,1% do 5,3% na godišnjem nivou.

Dugoročni depoziti stanovništva u dinarima deponovani su uz kamatne stope u rasponu od 10,5% do 11% na godišnjem nivou, a u stranoj valuti od 0,4% do 6,3% na godišnjem nivou.

**35. PRIMLJENI KREDITI**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Primljeni krediti u dinarima</i></b>		
Overnight krediti	301.368	13.680
Primljeni krediti	1.092	2.183
Ostale fin.obaveze	10.214	4.200
	<b>312.674</b>	<b>20.063</b>
<b><i>Primljeni krediti u str.valuti</i></b>		
Primljeni krediti	651.047	432.139
Ostale finansijske obaveze u stranoj valuti	1.291.956	904.930
	<b>1.943.003</b>	<b>1.337.069</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>2.255.677</b>	<b>1.357.132</b>

**36. OBAVEZE PO OSNOVU KAMATA, NAKNADA I PROMENE VREDNOSTI DERIVATA**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Kamate i naknade u dinarima</i></b>		
Obaveze po osnovu kamata	184.668	174.978
Obaveze po osnovu naknada i provizija	6.691	7.160
Obaveze po osnovu promene vrednosti derivata	634	-
	<b>191.993</b>	<b>182.138</b>
<b><i>Kamate, naknade i promene vrednosti derivata u stranoj valuti</i></b>		
Obaveze po osnovu kamata	14.908	24.820
Obaveze po osnovu prom.vrednosti derivata	-	45.549
	<b>14.908</b>	<b>70.369</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>206.901</b>	<b>252.507</b>

### 37. REZERVISANJA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima	1.357.599	243.662
Rezervisanja za primanja zaposlenih (MRS 19)	311.241	262.086
Rezervisanja za potencijalne gubitke po preuzetim potencijalnim obavezama (vanbilansna aktiva)	519.253	414.031
<b>UKUPNO</b>	<b>2.188.093</b>	<b>919.779</b>

#### Promene na rezervisanjima

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima</b>		
Stanje na početku perioda	243.662	255.215
Korišćenje rezervisanja	(10.900)	-
Izdvajanje - ukidanje u toku godine	1.124.837	(11.553)
Stanje na kraju perioda	<b>1.357.599</b>	<b>243.662</b>
<b>Rezervisanja za otpremnine i neiskorišćeni godišnji odmor zaposlenih</b>		
Stanje na početku perioda	262.086	253.290
Izdvajanja - ukidanja u toku godine	49.155	8.796
Stanje na kraju perioda	<b>311.241</b>	<b>262.086</b>
<b>Rezervisanja za potencijalne gubitke po preuzetim potencijalnim obavezama</b>		
Stanje na početku perioda	414.031	448.303
Izdvajanja - ukidanja u toku godine	105.222	(34.272)
Stanje na kraju perioda	<b>519.253</b>	<b>414.031</b>

Na osnovu žalbe kompanije Takovo kod Vrhovnog kasacionog suda, Matična banka je izvršila dodatno rezervisanje od 1.124.857 hiljada dinara koliko je i likvidno naplatila po prethodnoj pravosnažnoj sudskoj presudi (veza napomena 48.b.).

### 38. OBAVEZE ZA POREZE

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Obaveze za PDV	16.549	6.845
Obaveze za druge poreze i doprinose	28.472	9.620
	<b>45.021</b>	<b>16.465</b>

### 39. OBAVEZE IZ DOBITKA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Obaveze iz dobitka	15.067	16.535
Obaveze po osnovu tekućeg poreza na dobitak	169.373	64.372
	<b>184.440</b>	<b>80.907</b>

### 40. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Odložena poreska sredstva	(31.789)	-
Odložene poreske obaveze	49.150	5.787
	<b>17.361</b>	<b>5.787</b>

### 41. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b><i>Ostale obaveze u dinarima</i></b>		
Obaveze prema dobavljačima	226.881	157.333
Obaveze po osnovu primljenih avansa	373.166	538.376
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	-	2.155
Ostale obaveze iz poslovnog odnosa	144.717	864.084
Obaveze u obračunu	155.406	60.817
Prolazni privremeni računi	(139.086)	(97.810)
	<b>761.084</b>	<b>1.524.955</b>
Obaveze za neto zarade	26.741	-
Obaveze za poreze na zarade i naknade zarada	4.437	-
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada	5.821	1
Obaveze po osnovu pr. i pov. poslova	43	101
Ostale obaveze prema zaposlenima	7.135	5.224
	<b>44.177</b>	<b>5.326</b>
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	46.469	40.834
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	14.825	11.317
Razgraničeni prihodi kamata	144.227	97.627
Razgraničeni prihodi za potraživanja iskazana po amortizovanoj vredn. primenom efektivne kamatne stope	728.255	731.564
Razgraničeni ostali prihodi	94.720	101.222
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	520.125	697.499
	<b>1.548.621</b>	<b>1.680.063</b>

**Ostale obaveze u str.valuti**

Obaveze prema dobavljačima	36.086	27.746
Obaveze po osnovu primljenih avansa	24.724	23.749
Obaveze po komisionim poslovima - kreditne linije	10.204.893	7.716.561
Ostale obaveze	109	103
Obaveze u obračunu	999.123	537.331
Prolazni privremeni računi	14.878	47.911
	<b>11.279.813</b>	<b>8.353.401</b>
Subordinirane obaveze u stranoj valuti	5.232.045	-
	<b>5.232.045</b>	<b>-</b>
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	2.652.865	2.267.791
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	116.706	123.472
Razgraničeni prihodi od kamata u str.valutu	2.817	-
Razgraničeni prihodi za potraživanja iskazana po amortizacionoj vrednosti	40.420	42.422
Razgraničeni ostali prihodi	46.474	51.986
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	89.645	158.483
	<b>2.948.927</b>	<b>2.644.154</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>21.814.667</b>	<b>14.207.899</b>

Obaveze po osnovu primljenih avansa u dinarima najvećim delom se odnose na primljene avanse od Fonda za razvoj za subvencionisanje kamatne stope za kredite fizičkih, pravnih lica i preduzetnika u iznosu od 218.377 hiljada dinara, primljene avanse od Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u iznosu od 22 hilj. dinara i primljene avanse od Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja za subvenciju kamate po kreditima za stambenu izgradnju u iznosu od 152.605 hilj. dinara.

U okviru razgraničenih prihoda od kamata u dinarima, iznos od 60.380 hiljada dinara predstavlja unapred naplaćen iznos kamate subvencionisane od strane Ministarstva za ekonomiju i regionalni razvoj za stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita.

Obaveze po komisionim poslovima u stranoj valuti u najvećem delu se odnose na sledeće kreditne linije:

- prema Republici Srbiji po osnovu kredita od Evropske investicione banke za finansiranje projekata malih i srednjih preduzeća kao i finansiranje infrastrukturnih projekata opština malog i srednjeg obima u iznosu od 2.591.542 hiljada dinara,
- prema Republici Srbiji po osnovu kredita od Vlade Republike Italije za finansiranje projekata malih i srednjih preduzeća u iznosu od 1.273.033 hiljada dinara,
- prema Republici Srbiji po osnovu kredita od Evropske agencije za rekonstrukciju u iznosu od 89.562 hiljada dinara,
- prema EFSE (Evropski fond za jugoistočnu Evropu) u iznosu od 3.886.662 hiljada dinara po osnovu kreditne linije u iznosu od 37,17 miliona EUR-a i
- prema EBRD-u u iznosu od 1.718.242 hiljade dinara po osnovu kreditne linije u iznosu od 20 miliona CHF.
- od italijanskih i nemačkih banaka za finansiranje uvezene robe u ukupnom iznosu od 10.398 hiljada dinara.
- prema Republici Crnoj Gori po osnovu kredita od Evropske investicione banke namenjenih finansiranju investicionih projekata u iznosu od 627.845 hiljada dinara.

U skladu sa novim propisima NBS vezanim za kapitalne zahteve i implementaciju Bazel II standarda, Matična banka je izvršila jačanje kapitalne baze uzimanjem subordiniranog kredita od IFC-a.

Iznos primljenog subordiniranog kredita u iznosu od 5.232.045 hiljada dinara namenjen je prvenstveno:

- jačanju dopunskog kapitala – regulatorni zahtev i pozitivan uticaj na strukturu kapitala
- poboljšanju profitabilnosti, kreditne aktivnosti i cena i
- optimizaciji pasive i ročnosti – obezbeđenje dugoročnih izvora i adekvatno smanjenje rizika likvidnosti.

## 42. AKCIJSKI KAPITAL

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Akcijski kapital	13.881.064	13.881.064
Emisione premije	14.581.543	14.581.543
	<b>28.462.607</b>	<b>28.462.607</b>

### *Komercijalna banka AD Beograd*

Akcijski kapital Matične banke formiran je inicijalnim ulozima akcionara i narednim emisijama novih akcija. Akcionari imaju pravo upravljanja Bankom, kao i pravo učešća u raspodeli dobiti.

Rešenjem Komisije za hartije od vrednosti od 17.03.2011. godine Banka je izvršila zamenu odnosno usitnjavanje akcija nominalne vrednosti 10.000,00 dinara sa akcijama nominalne vrednosti 1.000,00 dinara.

Zamena akcija izvršena je sa ciljem povećanja likvidnosti hartija, kao i njihove veće dostupnosti širem krugu malih investitora.

Nakon zamene vrednost akcijskog kapitala Banke se sastoji od 13.881.010 akcija nominalne vrednosti hiljadu dinara sledeće strukture po broju:

- 8.709.310 običnih akcija
- 4.798.190 preferencijalnih zamenjivih akcija i
- 373.510 prioritetnih akcija.

Struktura akcionara Banke prema običnim akcijama na dan 31.12.2011. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj običnih akcija	% učešća
Republika Srbija	3.709.890	42,60
EBRD, LONDON	2.177.730	25,00
ARTIO INT. EQUITY FUND, New York	415.050	4,77
Jugobanka AD Beograd u stečaju	321.600	3,69
Evropa osiguranje AD Beograd u stečaju	249.420	2,86
INVEJ DOO, Beograd	230.000	2,64
Kompanija Dunav, Beograd	171.380	1,97
Ostali	1.434.240	16,47
	<b>8.709.310</b>	<b>100,00</b>

Struktura akcionara Banke prema preferencijalnim zamenljivim akcijama na dan 31.12.2011. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj običnih akcija	% učešća
EBRD London	1.932.110	40,27
IFC CAPITALIZATION FUND LP	1.706.810	35,57
DEG-DEUTSCHE INVESTITIONS	772.850	16,11
SWEDFUND INTERNATIONAL AKTIEBO	386.420	8,05
	<u>4.798.190</u>	<u>100,00</u>

Struktura akcionara Banke prema prioritenim akcijama na dan 31.12.2011. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj običnih akcija	% učešća
Jugobanka u stečaju	1.809	4,84
Pavlović Jovica	85.140	22,80
Ostali akcionari	286.561	72,36
	<u>373.510</u>	<u>100,00</u>

U toku 2011. godine isplaćene su dividende za prioritetne akcije iz ranijih godina, u iznosu od 37.380 hiljada dinara.

Osnovna zarada po akciji za:

2011. godinu iznosi 399 dinara ili 39,9 % na nominalnu vrednost obične akcije  
2010. godinu iznosila je 285 dinara ili 28,5% na nominalnu vrednost obične akcije.

Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji za:

2011. godinu iznosi 257 dinara ili 25,7% na nominalnu vrednost obične akcije  
2010. godinu iznosila je 187 dinara ili 18,74 % na nominalnu vrednost obične akcije.

#### 43. REZERVE IZ DOBITI

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Rezerve iz dobiti	-	201.463
Ostale rezerve	199.825	36.351
Posebne rezerve iz dobiti za procenjene gubitke	12.023.542	9.591.293
Rezerve za opšte bankarske rizike	38.248	39.110
	<u>12.261.615</u>	<u>9.868.217</u>



U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Promene na rezervama iz dobiti</b>		
Stanje na početku perioda	9.868.217	7.824.358
Povećanje u toku godine:		
- iz raspodele dobiti	2.427.413	1.999.873
- efekti primena MRS 39 i 37 i regulative NBS	(28.873)	(12.641)
Kursne razlike	(5.142)	56.627
Stanje na kraju perioda	<b>12.261.615</b>	<b>9.868.217</b>

#### 44. REVALORIZACIONE REZERVE

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Revalorizacione rezerve po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	498.980	514.031
Revalorizacione rezerve po osnovu promene vrednosti HOV	190.640	148.977
	<b>689.620</b>	<b>663.008</b>

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Promene na revalorizacionim rezervama</b>		
Stanje na početku perioda	663.008	717.441
Povećanje/smanjenje u toku godine	26.612	(54.433)
Stanje na kraju perioda	<b>689.620</b>	<b>663.008</b>

Revalorizacione rezerve se odnose na dobitke po osnovu povećanja vrednosti nekretnina na osnovu procene izvršene od strane nezavisnog procenitelja i dobitke od promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju.

#### 45. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HOV RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Nerealizovani gubici po osnovu promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju	(63.940)	(15.882)
	<b>(63.940)</b>	<b>(15.882)</b>

#### 46. DOBITAK

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>Akumulirana dobit</b>		
Dobitak ranijih godina	295.200	79.447
Dobitak tekuće godine	3.535.388	2.888.079
	<b>3.830.588</b>	<b>2.967.526</b>
<b>Dobitak tekuće godine</b>		
- dobitak iz redovnog poslovanja	3.987.990	3.171.743
- poreski rashod perioda i poreski efekti	(452.602)	(283.664)
	<b>3.535.388</b>	<b>2.888.079</b>

Na osnovu propisa NBS dobici od realizovanih revalorizacionih rezervi osnovnih sredstava u 2011. godini priznati su u neraspoređenom dobitku ranijih godina Matične banke, u ukupnom iznosu od 10.038 hiljada dinara.

U toku 2011. godine Odlukom Skupštine Komercijalne banke AD Beograd izvršena je raspodela iskazanog kumuliranog neraspoređenog dobitka iz 2010. za sledeće namene:

- dividende za prioritetne akcije za 2010. godinu	37.575	hiljada dinara
- rezerve Banke	2.400.000	"
- nagrada iz dobitka za članove menadžmenta i druge zaposlene u Banci	250.000	"

U toku 2011. godine Odlukom Skupštine Komercijalne banke AD Banja Luka izvršena je raspodela iskazanog kumuliranog neraspoređenog dobitka u rezerve Banke u iznosu od 27.413 hiljada dinara.

U toku 2011. godine u Komercijalnoj banci AD Budva nije vršena raspodela kumuliranog dobitka.

#### 47. POSLOVI U IME I ZA RAČUN TREĆIH LICA

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica	<b>4.367.427</b>	<b>4.264.921</b>

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica najvećim delom se sastoje od sredstava za komisione kredite Republike Srbije, grada Beograda i primljenih sredstava stranih donatora za mikro kredite.

#### 48. PREUZETE BUDUĆE OBAVEZE

##### a) Date garancije i druga jemstva, jemstva za obaveze, imovina za obezbeđenje obaveza, preuzete neopozive i druge obaveze

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
<b>U dinarima</b>		
Date garancije i druga jemstva	10.529.088	9.572.430
Imovina za obezbeđenje obaveze	5.000.000	-
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	7.033.612	5.121.319
Ostale preuzete neopozive obaveze	8.523.875	7.154.095
<b>ukupno dinari</b>	<b>31.086.575</b>	<b>21.847.844</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Date garancije i druga jemstva	6.056.290	6.200.744
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	1.138.151	658.700
Ostale neopozive obaveze	219.485	83.262
<b>ukupno strana valuta</b>	<b>7.413.926</b>	<b>6.942.706</b>
<b>UKUPNO</b>	<b>38.500.501</b>	<b>28.790.550</b>

Za navedene garancije i potencijalne obaveze procenjena je rezerva za obezbeđenje od potencijalnih gubitaka u skladu sa MRS 37 (napomena 37.) u iznosu od:

U hiljadama dinara	
- Matična banka	502.017
- KB Budva	14.631
- KB Banja Luka	2.605

Nije bilo obaveza po terminskim deviznim poslovima na dan 31. decembra 2011. godine i 31. decembra 2010. godine.

##### b) Sudski sporovi

###### **Komercijalna banka AD Beograd**

Na dan 31. decembra 2011. godine, potencijalne obaveze po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznose 1.444.490 hiljada dinara (broj predmeta 83). Rukovodstvo Banke ne očekuje materijalno značajne gubitke u narednom periodu po osnovu ovih sporova. Po osnovu jednog sudskog spora, sa Kompanijom Takovo, u toku 2011. godine izvršeno je dodatno rezervisanje u iznosu od 1.124.857 hiljada dinara. Banka je po istom predmetu dobila pravosnažnu sudsku presudu i realizovala naplatu po tom osnovu, ali se nakon žalbe Kompanije Takovo čeka odluka Vrhovnog kasacionog suda. Banka ima ukupna rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 1.357.278 hiljada dinara.

Pored toga Banka vodi sporove protiv trećih lica čiji najznačajniji deo čini 13.905.652 hiljade dinara (za 174 predmeta najveće pojedinačne vrednosti). Rukovodstvo Banke očekuje pozitivne ishode kod većine sporova.

**Komercijalna banka AD Budva**

Na dan 31. decembra 2011. godine, potencijalne obaveze po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznose 2.721 hiljadu dinara (broj predmeta 6). Banka ne očekuje gubitke u narednom periodu po osnovu ovih sporova. Rukovodstvo Banke je procenilo da nema osnova za formiranje rezervisanja za sudske sporove.

Pored toga, Banka vodi 136 sporova protiv trećih lica po osnovu naplate kredita u iznosu od 495.025 hiljada dinara. Rukovodstvo Banke očekuje pozitivne ishode kod većine sporova.

**Komercijalna banka AD Banja Luka**

Na dan 31.12.2011. godine, potencijalne obaveze po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznose 12.882 hiljada dinara (broj predmeta 8). Rukovodstvo Banke ne očekuje gubitke u narednom periodu po osnovu ovih sporova. Banka ima rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 321 hiljadu dinara.

Pored toga, Banka vodi 143 sudska spora protiv trećih lica po osnovu naplate kredita u iznosu od 217.554 hiljade dinara. Rukovodstvo Banke očekuje pozitivne ishode kod većine sporova.

**49. DERIVATI**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Potraživanja po derivatima	261.602	1.054.982
	<b>261.602</b>	<b>1.054.982</b>

Na dan 31.12.2011. godine Matična banka ima ugovorene SWAP transakcije sa UBS AG Zurich bankom na iznos od 2,5 miliona EUR.

**50. DRUGE VANBILANSNE POZICIJE**

U hiljadama dinara	31. decembar	
	2011.	2010.
Potraživanja po suspendovanoj kamati		
- u dinarima	796.922	657.675
- u stranoj valuti	580.505	261.424
Druga vanbilansna aktiva	142.489.230	111.809.464
	<b>143.866.657</b>	<b>112.728.563</b>

Grupa je u toku 2011. godine imala neto povećanje suspendovane kamate u iznosu od 458.328 hiljada dinara, koje se sastoji od:

- a) uvećanja u iznosu od 677.052 hiljade dinara sledeće strukture:
  - novosuspendovana kamata u iznosu od 230.919 i
  - nastavak obračuna suspendovane kamate u iznosu od 446.132 hiljade dinara
- b) umanjenja u iznosu od 218.724 hiljade dinara sledeće strukture:
  - trajni otpis 58.617
  - naplata u iznosu od 159.840 i
  - kursnih razlika u iznosu od 267 hiljada dinara.

U okviru druge vanbilansne aktive, između ostalog, Grupa iskazuje kastodi poslove za svoje klijente, repo plasmane u HOV države i obveznice stare devizne štednje. Po osnovu ovih pozicija Grupa ne snosi kreditni rizik.

## 51. ADEKVATNOST KAPITALA I POKAZATELJI POSLOVANJA USAGLAŠENI SA ZAKONOM O BANKAMA

### Adekvatnost kapitala

Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe prema metodologiji NBS na dan 31.12.2011. godine iznosi 18,27%. Grupa je dužna da uskladi obim svog poslovanja sa parametrima iz Zakona o bankama. Na dan 31. decembra 2011. godine svi pokazatelji su bili usklađeni sa propisanim parametrima.

**Matična banka** je dužna da održava minimalni koeficijent adekvatnosti kapitala od 12% ustanovljen od strane Narodne banke Srbije, saglasno Bazelskoj konvenciji važećoj za sve banke. Koeficijent adekvatnosti kapitala Matične banke, na dan 31. decembra 2011. godine, izračunat na osnovu finansijskih izveštaja sastavljenih od rukovodstva Banke, iznosi 17,25% primenom poznatih odluka Narodne banke Srbije za 2011. godinu.

Matična banka je bila dužna da obim svog poslovanja uskladi sa parametrima iz Zakona o bankama odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa parametrima koje propisuje Narodna banka Srbije. Na dan 31. decembra 2011. godine kao i 31. decembra 2010. godine, svi pokazatelji su bili usklađeni sa propisanim parametrima.

**Komercijalna banka AD Budva** je dužna da održava minimalni koeficijent solventnosti kapitala od 10% ustanovljen od strane Centralne banke Crne Gore. Koeficijent solventnosti na dan 31. decembra 2011. godine, izračunat kao odnos ukupnog iznosa rizičnog kapitala i ukupno ponderisane aktive, iznosi 43,29% prema metodologiji obračuna propisanoj od strane Centralne banke Crne Gore.

**Komercijalna banka AD Banja Luka** je je dužna da održava minimalni koeficijent adekvatnosti kapitala od 12% ustanovljen od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Na dan 31.12.2011. godine pokazatelj adekvatnosti kapitala iznosi 30,7%.

## 52. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Ukupne zarade rukovodstava članica Grupe i ukupne naknade članovima Upravnih, Nadzornih i Odbora za reviziju obelodanjeni su u tabeli:

### U hiljadama dinara

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
<b>Bruto primanja</b>		
Rukovodstva	108.834	121.632
<b>Neto primanja</b>		
Rukovodstva	82.927	95.786
<b>Bruto primanja</b>		
Upravni, Nadzorni i Odbori za reviziju	44.983	29.919
<b>Neto primanja</b>		
Upravni, Nadzorni i Odbori za reviziju	27.354	23.409

53. IZVEŠTAJ PO SEGMENTIMA

A. BILANS STANJA na dan 31. decembra 2011. godine

U hiljadama dinara

	Kom. banka AD Beograd	Kom. Banka AD Budva	Kom. Banka AD Banja Luka	KomBank INVEST AD Beograd	Ukupno
<b>AKTIVA</b>					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	17.224.994	1.565.664	455.024	-	19.245.682
Opozivi depoziti i krediti	55.260.711	359.701	3.418.158	-	59.038.570
Potraživanja po osnovu kamata naknada, prodaje, prodaje fer vredn. derivata i dr. potraživanja	1.187.573	53.988	78.672	134	1.320.367
Dati krediti i depoziti	155.719.207	5.615.791	8.045.489	-	169.380.487
HOV (bez sopstvenih akcija)	25.637.972	627.845	790.794	93.962	27.150.573
Udeli (učešća) kod nepovezanih pravnih lica	342.695	60	-	-	342.755
Ostali plasmani	2.187.533	14.276	1.980	3.023	2.206.812
Nematerijalna ulaganja	555.415	14.911	33.418	1.750	605.494
Osnovna sredstva i investicione nekretnine	7.530.271	232.372	109.517	45	7.872.205
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	101.040	-	120.989	-	222.029
Ostala sredstva	4.256.437	972.045	65.374	268	5.294.124
Gubitak iznad iznosa kapitala	-	-	-	-	-
Udeli (učešća) kod povezanih pravnih lica po metodu kapitala	-	-	-	-	-
<b>Ukupno aktiva</b>	<b>270.003.848</b>	<b>9.456.653</b>	<b>13.119.415</b>	<b>99.182</b>	<b>292.679.098</b>
<b>PASIVA</b>					
Transakcioni depoziti	31.267.674	1.451.004	4.126.229	-	36.844.907
Ostali depoziti	174.650.040	3.481.909	4.946.060	-	183.078.009
Primljeni krediti	1.603.761	146.607	505.309	-	2.255.677
Obaveze po osnovu kamata, naknada i promene vrednosti derivata	205.036	426	1.439	-	206.901
Rezervisanja	2.135.436	35.943	16.363	351	2.188.093
Obaveze za poreze	39.737	4.510	752	22	45.021
Obaveze iz dobitka	172.197	7.744	4.499	-	184.440
Odložene poreske obaveze	17.036	254	-	71	17.361
Ostale obaveze	20.916.626	757.546	139.527	968	21.814.667
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>231.007.543</b>	<b>5.885.943</b>	<b>9.740.178</b>	<b>1.412</b>	<b>246.635.076</b>
<b>KAPITAL</b>					
Kapital	28.462.553	-	54	-	28.462.607
Rezerve iz dobiti	11.635.440	525.006	101.169	-	12.261.615
Revalorizacione rezerve	689.620	-	-	-	689.620
Nerealizovani gubici po osnovu HOV raspoloživih za prodaju	63.940	-	-	-	63.940
Dobitak	3.412.639	374.510	68.991	13	3.830.588
Gubitak do nivoa kapitala	-	-	-	25.565	-
Pozitivne kumul. razlike po osnovu kurs. inoop.	873.678	-	31	41	863.532
Negativne kumul. razlike po osnovu kurs.inoop	-	10.218	-	-	-
<b>UKUPAN KAPITAL</b>	<b>45.009.990</b>	<b>889.298</b>	<b>170.245</b>	<b>(25.511)</b>	<b>46.044.022</b>
<b>UKUPNO PASIVA</b>	<b>276.017.533</b>	<b>6.775.241</b>	<b>9.910.423</b>	<b>(24.099)</b>	<b>292.679.098</b>
Interes manjinskih vlasnika	-	-	56	-	56
<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>	<b>182.687.576</b>	<b>1.164.538</b>	<b>3.144.073</b>	<b>-</b>	<b>186.996.187</b>
Poslovi u ime i za račun trećih lica	4.332.764	34.663	-	-	4.367.427
Preuzete buduće obaveze	35.378.521	768.718	2.353.262	-	38.500.501
Derivati	261.602	-	-	-	261.602
Druge vanbilansne pozicije	142.714.689	361.157	790.811	-	143.866.657

**B. BILANS USPEHA**

Za godinu koja se završava 31.decembra 2011.godine

	U hiljadama dinara				
	Kom. banka AD Beograd	Kom. Banka AD Budva	Kom. Banka AD Banja Luka	KomBank INVEST AD Beograd	Ukupno
Prihodi od kamata	18.034.988	638.512	686.851	11.498	19.371.849
Rashodi od kamata	8.139.305	115.365	186.270	-	8.440.940
<b>Dobitak po osnovu kamata</b>	<b>9.895.683</b>	<b>523.147</b>	<b>500.581</b>	<b>11.498</b>	<b>10.930.909</b>
Prihodi od naknada i provizija	5.050.287	132.345	156.912	2.831	5.342.375
Rashodi naknada i provizija	627.418	16.823	28.151	1.263	673.655
<b>Dobitak po osnovu naknada i provizija</b>	<b>4.422.869</b>	<b>115.522</b>	<b>128.761</b>	<b>1.568</b>	<b>4.668.720</b>
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	1	-
Neto gubitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	19.110	-	-	-	19.109
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju	1.254	-	-	-	1.254
Neto dobitak po osnovu prodaje ostalih plasmana	-	-	-	1.812	1.812
Neto prihodi od kursnih razlika	-	5.311	4.113	261	-
Neto rashodi od kursnih razlika	157.065	-	-	-	147.380
Prihodi od dividendi i učešća	7.997	-	-	-	7.997
Ostali poslovni prihodi	191.207	2.484	2.246	51	195.988
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	1.335.461	111.315	41.498	25	1.488.299
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	3.925.085	189.769	244.758	10.990	4.370.602
Troškovi amortizacije	672.099	33.147	52.496	1.183	758.925
Operativni i ostali poslovni rashodi	4.420.906	223.366	260.879	4.976	4.910.127
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza	13.180.925	-	-	918	13.181.843
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza	13.305.595	-	-	496	13.306.091
<b>Dobitak iz redovnog poslovanja</b>	<b>3.864.614</b>	<b>88.867</b>	<b>36.070</b>	<b>-</b>	<b>3.987.990</b>
<b>Gubitak iz redovnog poslovanja</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.561</b>	<b>-</b>
Porez na dobit	426.027	7.744	6.385	195	440.351
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenja odloženih poreskih obaveza	11.578	113	-	-	11.691
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	23.937	-	-	5	23.942
<b>DOBITAK</b>	<b>3.426.228</b>	<b>81.236</b>	<b>29.685</b>	<b>-</b>	<b>3.535.388</b>
<b>GUBITAK</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.761</b>	<b>-</b>
<b>Interes manjinskih vlasnika</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>1</b>

#### 54. KONSOLIDOVANE POZICIJE POVEZANIH LICA

##### *Bilans stanja*

U hiljadama dinara

Zbirni nekonsolidovani bilans stanja	Iznos konsolidacije bilansa stanja	Konsolidovani bilans stanja
<b>298.369.578</b>	<b>5.690.480</b>	<b>292.679.098</b>
gotovina / obaveze	193.774	
plasmani / obaveze	15.818	
ulozi / kapital	5.480.888	

##### *Bilans uspeha*

U hiljadama dinara

Zbirni nekonsolidovani dobitak u Bilansu uspeha (pre poreza)	Iznos konsolidacije iz bilansa uspeha		Konsolidovani dobitak (pre poreza)
	prihodi	rashodi	
<b>4.107.082</b>	<b>165.859</b>	<b>46.767</b>	<b>3.987.990</b>
kamate	44.981	44.981	
naknade	1.786	1.786	
kursne razlike	119.092		

#### 55. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

##### **Neusaglašeni izvodi otvorenih stavki**

Na osnovu analize izvršenog redovnog Godišnjeg popisa na dan 31.12.2011. godine, Grupa ima neusaglašene izvode otvorenih stavki u iznosu od 2.377 hiljada dinara. Neusaglašeni izvodi za 15 klijenata u najvećem broju slučajeva se odnose na klijente koji osporavaju iznos ili način obračuna po osnovu kamata i naknada.

##### **Nerealizovane prioritetne dividende**

Nerealizovane prioritetne dividende Matične banke za isplatu u 2012. godini iznose:

- iz 2011. godine 40.264 hiljada dinara (10,78% na nominalnu vrednost prioritetnih akcija).

#### 56. DEVIZNI KURSEVI

Devizni kursevi utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta primenjeni za preračun pozicija bilansa stanja u dinare (RSD) na dan 31. decembra 2011. i 2010. godine za pojedine glavne valute su:

	Zvanični kurs NBS		Prosečni kurs NBS	
	2011.	2010.	2011.	2010.
USD	80,8662	79,2802		
EUR	104,6409	105,4982	101,9653	102,8993
CHF	85,9121	84,4458		
BAM	53,5020	53,9404	52,1340	52,6116



## 57. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Bankarska Grupa je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizilazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Uspostavljen je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima na nivou bankarske Grupe koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Grupa izložena, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizični profil za preuzimanjem rizika bankarske Grupe, definisan je na bazi kapaciteta za pokriće rizika kojima je ili može biti izložena. Preuzimanje rizika predstavlja jezgro bankarskog poslovanja i od velikog je značaja za kontinuirano profitabilno poslovanje cele bankarske Grupe.

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, bankarska Grupa je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti bankarske Grupe u skladu sa poslovnim mogućnostima i razvojem tržišta u cilju ostvarivanja konkurentskih prednosti.

Uspešnom implementacijom Bazel II standarda, bankarska Grupa je značajno unapredila sistem upravljanja rizicima kako na nivou matične Banke tako i na nivou članica bankarske Grupe.

### Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima na nivou bankarske Grupe definisan je sledećim aktima:

- Strategija upravljanja rizicima i Strategija upravljanja kapitalom,
- Politike upravljanje rizicima,
- Procedure upravljanja rizicima;
- Metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima,
- Ostalo.

Strategijom upravljanja rizicima definisani su:

- dugoročni ciljevi, utvrđeni poslovnom politikom i strategijom bankarske Grupe, kao i sklonost ka rizicima određenom u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala bankarske Grupe.
- pregled i definicije svih rizika kojima je bankarska Grupa izložena ili može da bude izložena.

Bankarska Grupa je utvrdila osnovne principe upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- organizovanje poslovanja zasebne organizacione jedinice za upravljanje rizicima;
- funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti bankarske Grupe;
- sveobuhvatnost upravljanja rizicima;
- efektivnost upravljanja rizicima;
- cikličnost upravljanja rizicima;
- razvoj upravljanja rizicima kao strateško opredeljenje;
- upravljanje rizicima je deo poslovne kulture.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- način organizovanja procesa upravljanja rizicima bankarske Grupe i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa;
- način procene rizičnog profila bankarske Grupe i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- načini praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje bankarska Grupa koristi i njihovu strukturu;
- mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala bankarske Grupe;
- principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima na nivou bankarske Grupe bliže se definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih delova matične Banke i članica bankarske Grupe u sistemu upravljanja rizicima.

Bankarska Grupa je pojedinačnim metodologijama detaljnije propisala metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

## Nadležnosti

*Upravni odbor* je nadležan i odgovoran za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i nadzor nad tim sistemom matične Banke i Grupe, usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola, nadzor nad radom Izvršnog odbora, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala.

*Izvršni odbor* je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom, usvajanje i analizu efikasnosti primene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikacija, merenja, ublažavanja, praćenja i kontrole i izveštavanja o rizicima kojima su matična Banka i Grupa izložene. Izveštava Upravni odbor o efikasnosti primene definisanih procedura upravljanja rizicima.

*Odbor za reviziju* je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola matične Banke i Grupe. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbora o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti.

*Odbor za upravljanje aktivom i pasivom* je nadležan i odgovoran za praćenje izloženosti rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti. Svaka članica Grupe ima Odbor za upravljanje aktivnom i pasivom.

*Kreditni odbor* odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima matične Banke, analizira izloženost Matične Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio i sprovodi nalaze unutrašnje revizije iz nadležnosti Odbora, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru matične Banke. Svaka članica Grupe ima Kreditni odbor koji odlučuje u okviru svojih nadležnosti i limita.

*Odbor za naplatu potraživanja* matične Banke je nadležan i odgovoran za upravljanje rizičnim plasmanima, donosi odluke o otpisu rizičnih plasmana do definisanog limita odlučivanja i predlaže otpis plasmana Izvršnom odboru i Upravnom odboru matične Banke preko svog limita. Kreditni odbor članica Grupe donose odluke o rizičnim plasmanima.

*Organizacioni deo za upravljanje rizicima* matične Banke definiše i predlaže na usvajanje Upravnom odboru strategiju i politike upravljanja rizicima, definiše i predlaže na usvajanje Izvršnom odboru procedure i metodologije

upravljanja rizicima, identifikuje, meri, ublažava, prati i kontroliše i izveštava o rizicima kojima su matična Banka i Grupa izložene u svom poslovanju. Takođe, nadležna je za razvijanje modela i metodologija svih faza upravljanja rizicima i izveštavanje nadležnih organa bankarske Grupe.

*Sektor upravljanja sredstvima* matične Banke uključen je u proces upravljanja sredstvima i likvidnošću, kao i aktivom i pasivom na nivou Grupe. Takođe, učestvuje i upravljanju rizikom likvidnosti, kamatnim rizik i deviznim rizikom.

*Sektor unutrašnje revizije* je nadležan i odgovoran za kontinuiran nadzor sprovođenja politike i procedura upravljanja rizicima na nivou Grupe i ispituje adekvatnost procedura i usaglašenost Grupe sa njima. Unutrašnja revizija o svojim nalazima i preporukama izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor.

Članice bankarske Grupe imaju organizacione delove za upravljanje rizicima, upravljanje sredstvima i unutrašnju reviziju.

### **Proces upravljanja rizicima**

Na nivou bankarske Grupe redovno se mere odnosno procenjuju rizici koji su identifikovani. Merenje podrazumeva primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda merenja koje omogućuju uočavanje promena u profilu rizika i procenu novih rizika.

Za sve identifikovne rizike određuje se njihova značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj proceni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima bankarske Grupe.

Ublažavanje rizika podrazumeva diversifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a u skladu sa rizičnim profilom i sklonošću ka rizicima bankarske Grupe.

Praćenje i kontrola rizika se zasniva i na limitima koje su uspostavljeni. Oni zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je bankarska Grupa spremna da prihvati.

Izveštaji o upravljanju rizicima se redovno dostavljaju: Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za reviziju, Odboru za upravljanje aktivnom i pasivom i Kreditnom odboru, koji sadrže sve informacije neophodne za procenu rizika i donošenje zaključaka. Članice Grupe na mesečnom nivou izveštavaju organizacioni deo upravljanja rizicima matične Banke.

### **Vrste rizika**

Bankarska Grupa je u poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnom riziku, operativnom riziku, riziku ulaganja, riziku izloženosti i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti pri redovnom poslovanju bankarske Grupe.

#### **57.1. KREDITNI RIZIK**

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršenja obaveza dužnika prema članicama Grupe. Kreditni rizik Grupe je uslovljen kreditnom sposobnošću dužnika, njihovom urednošću u izvršavanju obaveza prema članicama Grupe, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja.

U okviru kreditnog rizika članice Grupe prate sledeće rizike:

- **Rizik neizvršenja (default risk)** – rizik od gubitka koji može nastupiti ukoliko dužnik ne izmiri svoju obavezu prema članicama Grupe;
- **Rizik promene kreditnog kvaliteta aktive (downgrade risk)** – rizik od gubitka koji može nastati ukoliko dođe do pogoršanja nivoa rizičnosti dužnika (pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika);

- **Rizik promene vrednosti aktive** – rizik od gubitka koji može nastati na pozicijama aktive ukoliko dođe do smanjenja tržišne vrednosti u odnosu na vrednost po kojoj je aktiva kupljena;
- **Rizik koncentracije** je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Grupe prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su: izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi...
- **Rizik izloženosti** je rizik koji može prosteći po osnovu izloženosti Grupe prema jednom licu, grupi povezanih lica ili licima povezanim sa Grupom;
- **Rizik zemlje** je rizik koji se odnosi na zemlju porekla dužnika i predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti naplate potraživanja od dužnika kao posledice ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika.

Pored navedenih članice Grupe prate i sa kreditnim rizikom povezane sledeće rizike:

- **Rezidualni rizik** je rizik da tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Grupa izložena.
- **Rizik smanjenja vrednosti potraživanja** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.
- **Rizik izmirenja/ispоруke** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke.
- **Rizik druge ugovorne strane** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

U skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje obavlja, Grupa je organizovala proces upravljanja kreditnom rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa. Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom svih članica Grupe obezbeđuje adekvatnu komunikaciju, razmenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbeđuje jasnu, operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, odnosno podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Članice Grupe su uspostavile i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom na konsolidovanoj osnovi je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Grupe, po osnovu bilansnih i vanbilansnih plasmana i na osnovu poslovanja sa drugom ugovornom stranom za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Grupe u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolia Grupe, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i minimiziranje kapitalnih zahteva za kreditni rizik, rizik izmirenja i isporuke i rizik druge ugovorne strane u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Članice Grupe odobravaju plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuje da su kreditno sposobni. S druge strane, članice Grupe ne ulažu u visoko-rizične plasmane kao što su ulaganja u visokoprofitabilne projekte s visokom rizikom, u investicione fondove visokorizičnog projekta ....

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog portfolia Grupe;
- održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, sve članice Grupe nastoje da posluju sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavljaju odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Članice Grupe ocenjuju kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahteva i vrše redovan i vanredan monitoring dužnika, plasmana i kolateralna, kako bi bile u mogućnosti da preduzmu odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate svog potraživanja.

Identifikacija kreditnog rizika podrazumeva analiziranje svih indikatora, koji dovode do nastanka i povećanja izloženosti kreditnom riziku. Članice Grupe na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuju uzroke tekuće izloženosti kreditnom riziku i procenjuju uzroke izloženosti kreditnom riziku po osnovu nastalih i projektovanih promena na tržištu, kao i po osnovu uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Sve članice Grupe vrše kvantitativno i/ili kvalitativno merenje, odnosno procenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- regulatorni pristup (u skladu sa lokalnom regulativom zemalja članica Grupe);
- interni pristup (jasno definisan interni sistem rejtinga u cilju jedinstvenog iskazivanja rizika kojima je Grupa izložena).

Pristup zasnovan na interno razvijenim metodama podrazumeva da Grupa upravlja strukturom portfolia na način da objektivno procenjuje potrebe za obezvređenjem plasmana u skladu sa zahtevima Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS 39 i MRS 37), Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja i internom metodologijom.

Rejting sistem nije samo instrument za oblikovanje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana, već predstavlja osnovu za analizu portfolia, podršku prilikom definisanja limita i odobrenja plasmana, kao i podršku u postupku obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u cilju rangiranja nivoa rizičnosti plasmana i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Interni rejting sistem podleže redovnoj reviziji i unapređenju.

Radi adekvatnog i efikasnog upravljanja rizicima kojima su izložene u svom poslovanju, matična Banka i članice Grupe poštuju i načela propisana regulativom svojih Centralnih banaka, koja zahtevju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanog okvira i obračun rezerve za procenu kreditnog rizika.

Pre odobrenja plasmana matična Banka i članice Grupe procenjuju kreditnu sposobnost dužnika kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma i ponuđeni kolateral kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmerenog nivoa kreditnog rizika (procene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrednosti i pravne sigurnost kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora), nadležni odbori, saglasno definisanom sistemu odlučivanja, donose odluku o odobrenju plasmana.

Prilikom donošenja odluka o odobrenju plasmana, poštuje se princip dvostruke kontrole tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da uvek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

U cilju održavanja kreditnog rizika na prihvatljivom nivou, Grupa je definisala postupak ublažavanja koji podrazumeva:

- definisanje limita izloženosti;
- diversifikovanje ulaganja;
- sredstva obezbeđenja;
- rezidualni rizik.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na proceni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolia usmereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliu. Sve članice Grupe kontinuirano kontrolišu kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila. U slučaju prekoračenja

internih limita članice Grupe dostavljaju obrazloženje sa predlogom mera i planom aktivnosti, a matična Banka izveštava Izvršni odbor o navedenom prekoračenju. Članice Grupe su dužne da izveštavaju matičnu Banku i u slučaju nastanka vanrednih uslova u poslovanju koji mogu nastati usled nepovoljnih kretanja na lokalnim tržištima, političko - ekonomskih kriza i slično.

Kontinuiranu kontrolu i praćenje rizika izloženosti na nivou portfolia Grupe, u okviru regulatorno propisanih limita matične Banke, vrši matična Banka. Ukoliko dođe do prekoračenja limita, matična Banka utvrđuje uzroke, informiše i predlaže mere zaštite od rizika izloženosti Izvršnom odboru matične Banke.

Mere zaštite od kreditnog rizika mogu biti kratkoročne i dugoročne. Osnovne tehnike ublažavanja rizika su smanjivanje, diversifikacija, prenos i izbegavanje, kojima se vrši minimiziranje gubitaka.

Postupkom praćenja kreditnog rizika na nivou Grupe definisana su pravila u vezi sa odgovornošću, učestalošću i izveštavanjem o sprovođenju usvojenih mera za umanjenje kreditnog rizika.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se, pre svega, na obezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrednosti sredstava obezbeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolia vrši identifikovanjem promena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolaterala, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive. Članice Grupe takođe, obezbeđuju kontinuirano praćenje i proveru adekvatnosti procesa rangiranja plasmana u rizične kategorije prema stepenu naplativosti.

Kontrola kreditnog rizika podrazumeva proces kontinuiranog usklađivanja poslovanja sa definisanim sistemom limita, na dnevnom i mesečnom nivou, kao i u uslovima kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, odnosno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, preduzimaju se sledeće mere za regulisanje potraživanja:

- Reprogramiranje ili restrukturiranje
- Poravnanje
- Preuzimanje robe ili nepokretnosti u cilju naplate potraživanja
- Prodaja potraživanja
- Zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem
- Pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Klijentima sa određenim problemima u poslovanju odobrava se reprogramiranje i restrukturiranje potraživanja. Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, prinudne naplate i sudskog postupka, nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja.

Grupa osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (razne vrste plativih i činidbenih garancija, avali, akreditivi) po osnovu kojih Grupa ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost Grupa koristi iste kontrolne procese i procedure koje se koriste za kreditni rizik.

Izveštavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja koje sprovode po utvrđenoj dinamici u skladu sa definisanim sistemom:

- članice Grupe izveštavaju matičnu Banku, na mesečnom nivou;
- matična Banka izveštava na konsolidovanoj osnovi, polugodišnje i godišnje.

### 57.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku

Najveći kreditni rizik za Grupu nastaje iz ostvarenih kreditnih aranžmana, ali je Grupa izložena i riziku po osnovu vanbilansnih pozicija, koji proističe iz potencijalnih i preuzetih obaveza.

Ukupna izloženost kreditnom riziku iskazana je u bruto iznosu pre efekata ublažavanja po osnovu iznosa obezvređenja. U odnosu na prethodni period, u izveštaju su izvršena prilagođavanja novoj regulativi uz istovremene korekcije podataka za prethodnu godinu u cilju uporedivosti datih veličina, a odnose se na aktivu koja se klasifikuje, odnosno neklasifikuje.

#### Pregled aktive (bruto)

U hiljadama dinara

	Aktiva koja se klasifikuje		Aktiva koja se ne klasifikuje		Ukupno	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
	<b>Pregled aktive</b>	<b>189.957.368</b>	<b>185.535.088</b>	<b>63.488.377</b>	<b>52.221.946</b>	<b>253.445.745</b>
Opozivi depoziti i krediti	-	-	59.038.570	48.441.007	59.038.570	48.441.007
Potraživanja po osnovu kamata, naknada, prodaja, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja	2.994.947	3.141.445	66.885	46.732	3.061.832	3.188.177
Dati krediti i depoziti	178.725.118	173.035.193	2.035.663	1.329.518	180.760.781	174.364.711
Ostali plasmani	4.602.424	4.885.898	404.475	316.954	5.006.899	5.202.852
Ostala sredstva	3.634.879	4.472.552	1.942.784	2.087.735	5.577.663	6.560.287
<b>Ostala aktiva</b>	<b>5.788.150</b>	<b>8.109.612</b>	<b>41.325.660</b>	<b>34.308.890</b>	<b>47.113.810</b>	<b>42.418.502</b>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.983.227	7.239.854	14.262.455	16.015.086	19.245.682	23.254.940
Hartije od vrednosti	170.426	231.270	26.984.758	18.215.357	27.155.184	18.446.627
Učešća u kapitalu	634.497	638.488	78.447	78.447	712.944	716.935
<b>Vanbilansne stavke</b>	<b>32.823.106</b>	<b>28.639.307</b>	<b>5.677.395</b>	<b>151.243</b>	<b>38.500.501</b>	<b>28.790.550</b>
Plative garancije	8.855.859	9.740.766	-	-	8.855.859	9.740.766
Činidbene garancije	6.937.876	4.759.664	484	2.389	6.938.360	4.762.053
Avali i akcepti menica	77.853	216.889	-	-	77.853	216.889
Neopozivi akreditivi	713.306	1.051.309	-	-	713.306	1.051.309
Preuzete neopozive obaveze	16.029.004	12.787.417	591.541	51.980	16.620.545	12.839.397
Ostalo	209.208	83.262	5.085.370	96.874	5.294.578	180.136

### 57.1.2. Rizik promene kvaliteta aktive

Kvalitet aktive Grupe se meri stepenom izloženosti pojedinim kategorijama rizika prema kriterijumima Internog rejting sistema. Interni rejting sistem razmatra kvantitativne i kvalitativne parametre za određivanje rejtinga dužnika. Rejting skala sadrži pet kategorija rizika, koje su dalje podeljene na 17 podkategorija. Rejting skala se koristi kao jedinstveni metod dodeljivanja rejtinga kojim je osigurano da klijenti sa istim rejtingom imaju iste kreditne karakteristike i istu verovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze, delom ili u potpunosti, u periodu od jedne godine. Osnovni parametri kreditnog rizika koji opredeljuju podkategoriju rejtinga se obračunavaju i prate na mesečnom nivou.

Nizak nivo rizika podrazumeva poslovanje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i prihvatljiv je za Grupu (kategorije rejtinga 1 i 2), povišen nivo rizika predstavlja poslovanje sa klijentima sa smetnjama u poslovanju koje mogu negativno da utiču na izmirenje obaveza i čije poslovanje se intenzivno prati (kategorija rejtinga 3) i visok nivo rizika označava klijente sa negativnim rezultatima poslovanja i lošom kreditnom istorijom (kategorije rizika 4 i 5).

Grupa se štiti od rizika promene kvaliteta aktive kroz kontinuirano praćenje poslovanja klijenata, identifikovanje promena koje mogu nastati pogoršanjem stanja dužnika, kašnjenjem u otplati ili promenama u okruženju, kao i pribavljanjem odgovarajućih sredstava obezbeđenja.

#### Pregled izloženosti kredita i plasmana po nivoima rizika prema Internom rejting sistemu

	2011		2010	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Kategorija 1	72.479.393	72.312.720	72.055.382	71.777.354
Kategorija 2	63.530.350	63.039.307	56.956.865	56.739.155
Kategorija 3	29.229.274	28.585.775	31.983.982	31.432.366
Kategorija 4	1.922.611	1.837.118	4.209.092	3.887.939
Kategorija 5	22.795.740	8.093.693	20.329.767	5.748.268
<b>Ukupno</b>	<b>189.957.368</b>	<b>173.868.613</b>	<b>185.535.088</b>	<b>169.585.082</b>

### 57.1.3. Rizik promene vrednosti aktive

Obezvredjenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, zbog obezvređenja kredita, kao i intervencija po osnovu potencijalnih obaveza, kako bi se zaštitio kapital Grupe u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvredjenje plasmana i procena verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama vrši se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita, opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvredjenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata, kao ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava.



Pregled obezvređenja po kategorijama rizika:

U hiljadama dinara

	Ispravke vrednosti bilansnih potraživanja		Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	
	2011	2010	2011	2010
Kategorija 1	166.673	278.028	10.697	-
Kategorija 2	491.043	217.710	90.738	2.449
Kategorija 3	643.499	551.616	83.975	12.861
Kategorija 4	85.493	321.153	216	22.365
Kategorija 5	14.702.047	14.581.499	333.627	376.356
<b>Ukupno</b>	<b>16.088.755</b>	<b>15.950.006</b>	<b>519.253</b>	<b>414.031</b>

Procena obezvređenja bilansnih potraživanja

Članice Grupe vrši procenu obezvređenja potraživanja kao pojedinačnu i grupnu procenu.

*Pojedinačno procenjivanje*

Članice Grupe procenjuju ispravku vrednosti za svaki pojedinačno značajan plasman i tom prilikom se uzimaju u obzir: finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrednost kolaterala koja se može realizovati, kao i vremenski okvir očekivanih novčanih tokova. Ukoliko dođe do nekih novih informacija koje prema proceni bitno menjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrednost kolaterala i izvesnost ispunjenja obaveza klijenta prema članicama Grupe, vrši se vanredna procena obezvređenja plasmana.

*Grupno procenjivanje*

Ispravke vrednosti se procenjuju grupno po plasmanima koji nisu pojedinačno značajni, ali i za pojedinačno značajne plasmane kada ne postoji objektivni dokaz o pojedinačnom obezvređenju. Interni model za procenu obezvređenja na grupnoj osnovi podrazumeva izračunavanje očekivanog gubitka po određenoj kategoriji rizika usled neizvršavanja obaveza dužnika. Procena se vrši po grupama koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije, bazirane na sistemu internog rejtinga i to na mesečnom nivou. Grupa je u 2011. godini unapredila metodologiju za izračunavanje ispravki vrednosti, koja se zasniva na migracijama kategorija rizičnosti u status neizmirenja obaveza po vrstama klijenata ili proizvoda, a dobijeni procenti koriguju se za izvršenu naplatu potraživanja.

Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata, kao i realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava.

Obezvređenje kredita umanjuje vrednost kredita i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

**Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama**

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze.

Prilikom utvrđivanja verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama priznaju se sredstva od realizacije kolaterala, ukoliko je potpuno izvesno da će odliv sredstava po osnovu potencijalnih obaveza biti namiren iz kolaterala.

Pregled pojedinačne i grupne procene obezvređenja bilansne aktive

U hiljadama dinara

	Kredit i plasmani		Učešća u kapitalu	
	2011	2010	2011	2010
<b>I. Pojedinačna ispravka vrednosti</b>				
Kategorija 1	-	-	296.569	178.378
Kategorija 2	11.793.199	429.254	37.816	149.985
Kategorija 3	11.982.977	2.304.957	10.283	20.295
Kategorija 4	700.389	2.679.124	3.676	3.676
Kategorija 5	18.602.430	16.757.309	364.600	364.600
<b>Bruto plasman</b>	<b>43.078.995</b>	<b>22.170.644</b>	<b>712.944</b>	<b>716.934</b>
Ispravka vrednosti	12.027.474	12.178.560	370.188	371.757
<b>Knjigovodstvena vrednost</b>	<b>31.051.521</b>	<b>9.992.084</b>	<b>342.756</b>	<b>345.177</b>
<b>II. Grupna ispravka vrednosti</b>				
Kategorija 1	55.146.552	42.185.780	-	-
Kategorija 2	49.077.085	50.562.395	-	-
Kategorija 3	16.709.551	28.837.129	-	-
Kategorija 4	1.222.222	1.456.527	-	-
Kategorija 5	4.193.310	3.506.602	-	-
<b>Bruto plasman</b>	<b>126.348.720</b>	<b>126.548.433</b>	-	-
Ispravka vrednosti	4.061.281	3.771.446	-	-
<b>Knjigovodstvena vrednost</b>	<b>122.287.439</b>	<b>122.776.987</b>	-	-
<b>III. Dospeli, a neispravljeni plasmani</b>				
Kategorija 1	109.237	170.955	-	-
Kategorija 2	18.216	51.597	-	-
Kategorija 3	7.477	7.551	-	-
Kategorija 4	-	10.664	-	-
Kategorija 5	-	40.496	-	-
Bruto plasmani	134.930	281.263	-	-
<b>Dospeli neispravljeni plasmani sadrže:</b>				
0-30	113.457	191.322	-	-
31-60	13.996	29.900	-	-
61-90	7.477	7.803	-	-
91-180	-	11.742	-	-
preko 180	-	40.496	-	-
Knjigovodstvena vrednost	134.930	281.263	-	-
<b>IV. Nedospeli neispravljeni plasmani</b>				
Kategorija 1	17.223.604	29.698.647	-	-
Kategorija 2	2.641.850	5.913.619	-	-
Kategorija 3	529.269	834.345	-	-
Kategorija 4	-	62.777	-	-
Kategorija 5	-	25.360	-	-
Knjigovodstvena vrednost	20.394.723	36.534.748	-	-
<b>Ukupna knjigovodstvena vrednost bruto</b>	<b>189.957.368</b>	<b>185.535.088</b>	<b>712.944</b>	<b>716.934</b>
<b>Ukupna ispravka vrednosti</b>	<b>16.088.755</b>	<b>15.950.006</b>	<b>370.188</b>	<b>371.757</b>
<b>Ukupna knjigovodstvena vrednost neto</b>	<b>173.868.613</b>	<b>169.585.082</b>	<b>342.756</b>	<b>345.177</b>
<b>Ukupno neklasifikovana aktiva</b>	<b>63.488.377</b>	<b>52.221.946</b>		
<b>UKUPNO</b>	<b>253.445.745</b>	<b>237.757.034</b>		
<b>Uključeni reprogrami / restrukturirani plasmani</b>	<b>24.792.075</b>	<b>24.835.611</b>		

Pojedinačno ispravljani plasmani	Kredit i plasmani				U hiljadama dinara Ucesca u kapitalu			
	2011		2010		2011		2010	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Kategorija 1	-	-	-	-	296.569	292.651	178.378	178.360
Kategorija 2	11.793.199	11.611.097	429.254	300.127	37.816	37.798	149.985	144.498
Kategorija 3	11.982.977	11.826.186	2.304.957	2.195.323	10.283	8.631	20.295	18.643
Kategorija 4	700.389	627.558	2.679.124	2.517.001	3.676	3.676	3.676	3.676
Kategorija 5	18.602.430	6.986.680	16.757.309	4.979.633	364.600	-	364.600	-
<b>Ukupno</b>	<b>43.078.995</b>	<b>31.051.521</b>	<b>22.170.644</b>	<b>9.992.084</b>	<b>712.944</b>	<b>342.756</b>	<b>716.934</b>	<b>345.177</b>

#### 57.1.4. Rizik koncentracije

Grupa kontrolira rizik koncentracije tako što ograničava i prati izloženost prema određenim grupama, pre svega po vrstama klijenata i plasmana, industrijskim sektorima, geografskim područjima i zemljama porekla dužnika.

#### Pregled kredita i plasmana po regionima :

	U hiljadama dinara			
	2011		2010	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Srbija	161.065.272	145.947.276	151.717.357	136.413.047
Crna Gora	6.109.048	5.684.054	5.807.046	5.478.646
BiH	7.691.252	7.320.408	7.727.800	7.393.798
Evropska Unija	12.689.471	12.689.420	15.915.991	15.907.032
USA i Kanada	710.096	496.170	221.409	221.409
Ostalo	1.692.229	1.731.285	4.145.485	4.171.150
<b>Ukupno</b>	<b>189.957.368</b>	<b>173.868.613</b>	<b>185.535.088</b>	<b>169.585.082</b>

#### Pregled kredita i plasmana po industrijskim sektorima:

	U hiljadama dinara			
	2011		2010	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
<b>Sektor finansija i osiguranja</b>	<b>5.179.687</b>	<b>4.996.400</b>	<b>5.522.272</b>	<b>5.357.607</b>
<b>Sektor javnih preduzeća i privrednih društava</b>	<b>102.907.380</b>	<b>92.335.851</b>	<b>102.088.540</b>	<b>91.619.456</b>
Poljoprivreda	4.984.999	4.654.266	3.984.687	3.628.837
Prerađivačka industrija	36.401.550	30.359.208	37.131.359	30.503.994
Električna energija	359.237	358.117	2.662.926	2.662.175
Građevinarstvo	10.099.656	9.500.671	9.929.152	9.388.596
Trgovina na veliko i malo	36.081.266	33.938.519	35.229.362	33.598.276
Uslužne delatnosti	10.587.111	9.338.911	8.247.653	7.116.740
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	4.393.561	4.186.159	4.903.401	4.720.838
<b>Sektor preduzetnika</b>	<b>1.966.268</b>	<b>1.705.354</b>	<b>1.777.911</b>	<b>1.501.821</b>
<b>Javni sektor</b>	<b>2.095.992</b>	<b>2.062.761</b>	<b>1.791.951</b>	<b>1.752.752</b>
<b>Sektor stanovništva</b>	<b>51.653.826</b>	<b>49.325.025</b>	<b>48.552.039</b>	<b>46.304.885</b>
<b>Sektor stranih lica</b>	<b>19.177.813</b>	<b>18.897.217</b>	<b>20.225.738</b>	<b>19.943.437</b>
<b>Sektor drugih komitenata</b>	<b>6.976.402</b>	<b>4.546.005</b>	<b>5.576.637</b>	<b>3.105.124</b>
<b>Ukupno</b>	<b>189.957.368</b>	<b>173.868.613</b>	<b>185.535.088</b>	<b>169.585.082</b>

U zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja i kretanja u pojedinim industrijskim sektorima, Grupa vrši diversifikaciju ulaganja u industrijske sektore koji su rezistentni na uticaj negativnih ekonomskih kretanja.

**Pregled kredita i plasmana po vrstama klijenata:**

	2011		U hiljadama dinara 2010	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
<b>Privredni klijenti</b>	<b>120.060.887</b>	<b>108.898.174</b>	<b>113.600.657</b>	<b>102.491.125</b>
Veliki klijenti	67.223.436	62.692.794	67.793.306	63.693.539
Srednji klijenti	20.201.970	18.269.065	18.394.197	16.686.169
Mali klijenti	16.486.944	12.540.276	16.563.029	13.228.924
Ostalo	16.148.537	15.396.039	10.850.125	8.882.493
<b>Banke</b>	<b>12.603.444</b>	<b>10.985.975</b>	<b>17.687.026</b>	<b>16.069.241</b>
<b>Stanovništvo</b>	<b>57.293.037</b>	<b>53.984.464</b>	<b>54.247.405</b>	<b>51.024.716</b>
Fizička lica	47.819.186	45.835.227	45.361.052	43.522.465
Poljoprivredni klijenti	3.834.640	3.489.798	3.190.987	2.782.420
Mikro klijenti	3.672.943	2.954.085	3.917.455	3.218.010
Preduzetnici	1.966.268	1.705.354	1.777.911	1.501.821
<b>Ukupno</b>	<b>189.957.368</b>	<b>173.868.613</b>	<b>185.535.088</b>	<b>169.585.082</b>

**57.1.5. Vanbilansne stavke**

Grupa osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (razne vrste plativih i činidbenih garancija, akreditivi..) po osnovu kojih ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica.

**Rezervisanje za gubitke po vanbilansnim stavkama**

	2011		U hiljadama dinara 2010	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Kategorija 1	22.547.520	22.536.823	15.837.997	15.837.997
Kategorija 2	5.626.648	5.535.910	6.706.077	6.703.628
Kategorija 3	4.156.737	4.072.762	5.296.524	5.283.663
Kategorija 4	152.154	151.938	346.513	324.148
Kategorija 5	340.047	6.420	452.196	75.840
<b>Ukupno</b>	<b>32.823.106</b>	<b>32.303.853</b>	<b>28.639.307</b>	<b>28.225.276</b>

**57.1.6. Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)**

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, Grupa pribavlja i instrumente obezbeđenja (kolaterale), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. U zavisnosti od procene mogućnosti izmirenja ugovorenih obaveza, definiše se stepen pokrića plasmana, kako bi

se u slučaju neizvršavanja obaveza dužnika, aktiviranjem kolaterala realno mogla naplatiti potraživanja. Količina i tip potrebnog kolaterala zavisi od procene kreditnog rizika.

Kao standardne instrumente obezbeđenja članice Grupe pribavljaju ugovorno ovlašćenje i menice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procene kreditnog rizika i vrste plasmana ugovaraju:

- Za komercijalne kredite – zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloga na hartijama od vrednosti...
- Za kredite stanovništvu – hipoteke, depoziti, jemstva solidarnog dužnika, osiguranje Nacionalne korporacije za osiguravanje stambenih kredita kod matične Banke...

Prilikom procene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, članice Grupe angažuju ovlašćene procenitelje kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanju moguću meru. Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari, koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Grupu, a polise vinkulirane u korist članica Grupe.

Članice Grupe prate tržišnu vrednost kolaterala i u slučaju potrebe mogu zahtevati dodatni kolateral, u skladu sa zaključenim ugovorom.

Politika Grupe je da se može naplatiti iz kolaterala i sredstva iskoristiti na smanjenje ili otplatu duga. Imovinu stečenu naplatom potraživanja članice Grupe ne koriste za potrebe poslovanja.

**Fer vrednost kolaterala**

U hiljadama dinara

	<b>Kredit i plasmani</b>	
	<b>2011</b>	<b>2010</b>
<b>I. Pojedinačna ispravka vrednosti</b>		
Hipoteke	63.768.780	48.576.768
Depozit	86.565	162.043
Garancije	637.778	95.981
Zaloga na hartijama od vrednosti	8.193.981	1.017.260
Ručna zaloga	13.182.179	5.806.848
Ostalo	7.714.150	2.544.113
<b>Ukupno</b>	<b>93.583.433</b>	<b>58.203.013</b>
<b>II. Grupna ispravka vrednosti</b>		
Hipoteke	184.932.784	150.039.428
Depozit	2.888.039	2.788.408
Garancije	14.857.447	10.689.585
Zaloga na hartijama od vrednosti	29.321.105	62.076.671
Ručna zaloga	22.593.601	28.706.802
Ostalo	46.087.112	54.403.127
<b>Ukupno</b>	<b>300.680.088</b>	<b>308.704.021</b>
<b>III. Dospeli, a neispravljeni plasmani</b>		
Hipoteke	5.505.185	23.591.400
Depozit	112.528	894.258
Garancije	1.249	630.799
Zaloga na hartijama od vrednosti	495.893	211.928
Ručna zaloga	228.576	3.170.776
Ostalo	991.913	2.649.862
<b>Ukupno</b>	<b>7.335.344</b>	<b>31.149.023</b>

**IV.Nedospeli neispravljeni plasmani**

Hipoteke	5.242.082	5.187.307
Depozit	407.531	327.855
Garancije	19.888	389
Zaloga na hartijama od vrednosti	14.970	1.601
Ručna zaloga	657.913	1.082.232
Ostalo	1.319.821	2.307.668
<b>Ukupno</b>	<b>7.662.205</b>	<b>8.907.052</b>
<b>Ukupno fer vrednost</b>	<b>409.261.070</b>	<b>406.963.109</b>

Na dan 31.12.2011. godine Grupa raspolaže nekretninama stečenim naplatom potraživanja, i to:

**Sredstva obezbeđenja preuzeta po osnovu naplate kredita**

	U hiljadama dinara	
	2011	2010
Stambeni objekti	904.694	908.941
Poslovni objekti	652.365	584.869
Zemljište i šume	393.703	362.745
Oprema	1.493	1.493
<b>Ukupno</b>	<b>1.952.255</b>	<b>1.858.048</b>
Ispravka vrednosti	7.742	4.812
<b>Fer vrednost</b>	<b>1.944.513</b>	<b>1.853.236</b>

**57.2. RIZIK LIKVIDNOSTI**

Grupa u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalnog finansijskog leveridža (odnosa između kapitala i obaveza) i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti, kao mogućnost nastanka određenih nepovoljnih događaja sa negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital Grupe ispoljava se u nemogućnosti Grupe da ispunjava svoje dospele obaveze. Rizik likvidnosti može se javiti u vidu rizika izvora sredstava i tržišni rizik likvidnosti.

Problem sa likvidnošću sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive i obaveza i izražava se kroz neadekvatan finansijski leveridž, značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Sa druge strane rizik likvidnosti ispoljava se kroz deficit rezervi i otežanog ili nemogućeg pribavljanje likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama.

Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrši Odbor za likvidnosti i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom matične Banke u okviru svojih nadležnosti, kao i ostali nadležni odbori članica, čije odluke mogu uticati na izloženost Grupe ovom riziku.

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Grupa:

- vrši diversifikaciju izvora sredstava, po valutama i ročnosti;
- formira dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- upravlja tržišnim izvorima;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koje imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnost;
- definiše i periodično testira Plan za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje uzroka koji dovode do nastanka rizika likvidnosti i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu idenifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Stres test.

Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe, kroz definisanje sistema limita izloženosti koji obuhvta regulatorne i interne limite i blagovremeno preduzimanje mera za umanjeње rizika kao i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za umanjeње izloženosti riziku likvidnosti Grupe. Kontrola rizika likvidnosti podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovedu organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

Grupa usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0,8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0,9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

#### **Regulatorno propisan pokazatelj likvidnosti na nivou Grupe:**

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
Na dan 31. decembar	<u>2,33</u>	<u>2,50</u>

Tokom 2011. godine pokazatelj likvidnosti se kretao znatno iznad definisanih limita.

Grupa definiše interne limite, na osnovu inernog izveštaja o GAP-u likvidnosti, koji obuhvata sve bilansne pozicije.

Usklađenost sa interno definisanim limitima likvidnosti poslednjeg dana je bila sledeća:

	Limiti	2011.	2010.
GAP do 1 meseca / Ukupna aktiva	Max (10%)	9,67%	7,81%
Kumulativni GAP do 3 meseca / Ukupna	Max (20%)	(6,47%)	(3,16%)
Dati krediti i depoziti / Obaveze prema	Max 90%	76,23%	76,27%

Ročna struktura monetarne aktive i monetarne pasive na dan 31.12.2011. godine:

	Do 1 meseca	Od 1 - 3 meseca	Od 3 - 12 meseci	Od 1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
<b>Monetarna aktiva</b>						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19.245.682	-	-	-	-	19.245.682
Opozivi depoziti i krediti	22.935.983	6.564.107	29.538.480	-	-	59.038.570
Potraživanja po osnovu kamata i naknada	1.320.367	-	-	-	-	1.320.367
Dati krediti i depoziti	23.335.178	12.480.427	41.730.033	53.381.919	38.452.930	169.380.487
Hartije od vrednosti	1.276.017	2.885.876	11.380.597	10.804.737	803.346	27.150.573
Udeli (učešća)	-	-	-	-	342.755	342.755
Ostali plasmani	1.744.646	421.575	40.591	-	-	2.206.812
Ostala sredstva	2.906.802	1.141	10.495	137.284	-	3.055.722
	<u>72.764.675</u>	<u>22.353.126</u>	<u>82.700.196</u>	<u>64.323.940</u>	<u>39.599.031</u>	<u>281.740.968</u>
<b>Monetarna pasiva</b>						
Transakcioni depoziti	36.844.907	-	-	-	-	36.844.907
Ostali depoziti	49.542.313	46.639.355	68.333.247	18.123.548	439.546	183.078.009
Primljeni krediti	1.594.671	16.273	66.027	325.777	252.929	2.255.677
Obaveze po osnovu kamata i naknada	206.901	-	-	-	-	206.901
Ostale obaveze	6.362.771	353.366	796.650	6.337.088	7.225.732	21.075.607
	<u>94.551.563</u>	<u>47.008.994</u>	<u>69.195.924</u>	<u>24.786.413</u>	<u>7.918.207</u>	<u>243.461.101</u>
<b>Ročna neusklađenost</b>						
<b>Na dan 31.12.2011. godine</b>	<u>(21.786.888)</u>	<u>(24.655.868)</u>	<u>13.504.272</u>	<u>39.537.527</u>	<u>31.680.824</u>	<u>38.279.867</u>
<b>Na dan 31.12.2010. godine</b>	<u>17.557.449</u>	<u>(28.588.418)</u>	<u>(13.526.007)</u>	<u>35.712.511</u>	<u>26.564.759</u>	<u>37.720.294</u>

Izveštaj o ročnoj strukturi monetarne aktive i pasive sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema preostalom roku dospeća. U skladu sa navedenim, korišćena je konzervativna pretpostavka da će svi transakcioni i depoziti po viđenju biti povučeni u roku do jednog meseca.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolia depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Grupe pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

### 57.3. TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena tržišnih varijabli i obuhvata kamatni rizik, devizni rizik i ostale tržišne rizike. Grupa je izložena tržišnim rizicima po osnovu stavki iz knjige trgovanja i bankarske knjige.



Grupa je izložena kamatnom riziku, deviznom riziku, riziku promene cena hartija od vrednosti, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima, koji se vode u toj knjizi i za koje ne postoje ograničenja da se njima trguje, niti postoje ograničenja da se ove pozicije zaštite od rizika.

### **57.3.1. KAMATNI RIZIK**

Grupa je izložena kamatnom riziku na pozicijama u bankarskoj knjizi koji se odražava na mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene kamatnih stopa.

Grupa vrši upravljanje sledećim vidovima kamatnog rizika:

- Rizikom vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- Riziku krive prinosa (yield curve risk) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- Baznom riziku (basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- Riziku opcija (optionality risk) – kome je izložena zbog ugovornih odredaba u vezi s kamatno osetljivim pozicijama (kreditni s mogućnošću prevremene otplate, depoziti s mogućnošću prevremenog povlačenja i dr.).

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevažodno, Grupa upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Grupa posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikuje uzroke koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu idenifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Duracija;
- Ekonomska vrednost kapitala;
- Stres test.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe. Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva proces definisanja sistema limiti izloženosti Grupe kamatnom riziku i preduzimanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika. Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjenje izloženosti kamatnom riziku Grupe. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Grupe o upravljanju kamatnim rizikom.

Interni limiti determinišu se na osnovu internog izveštaja o kamatom GAP-u, koji obuhvata sve pozicije bilansa.

**Uskladenost Grupe sa interno definisanim limitima kamatnog rizika poslednjeg dana bila je sledeća:**

	Limiti	2011.	2010.
Relativni GAP	Max (15%)	(5,36%)	(7,64%)
Koeficijent dispariteta	0,75 – 1,25	0,94	0,91

Izloženost kamatnom riziku može se sagledati i na osnovu Izveštaja o GAP-u kamatnog rizika monetarne aktive i pasive:

**Izveštaj o GAP-kamatnog rizika monetarnog podbilansa na dan 31.12.2011. godine:**

	<u>Do 1 meseca</u>	<u>Od 1 - 3 meseca</u>	<u>Od 3 - 12 meseci</u>	<u>Od 1 - 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Kamatonosni deo</u>	<u>Nekamatonosni deo</u>	<u>Ukupno</u>
<b>Monetarna aktiva</b>								
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	9.341.852	-	-	-	-	9.341.852	9.903.830	19.245.682
Opozivi depoziti i krediti	15.060.404	-	-	-	-	15.060.404	43.978.166	59.038.570
Potraživanja po osnovu kamata i naknada	-	-	-	-	-	-	1.320.367	1.320.367
Dati krediti i depoziti	58.173.984	17.705.414	37.383.007	33.488.488	22.629.594	169.380.487	-	169.380.487
Hartije od vrednosti	1.627.284	2.794.948	10.904.879	10.058.739	786.434	26.172.284	978.289	27.150.573
Udeli (učešća)	-	-	-	-	-	-	342.755	342.755
Ostali plasmani	1.125.744	427.840	41.681	-	-	1.595.265	611.547	2.206.812
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-	3.055.722	3.055.722
	<u>85.329.268</u>	<u>20.928.202</u>	<u>48.329.567</u>	<u>43.547.227</u>	<u>23.416.028</u>	<u>221.550.292</u>	<u>60.190.676</u>	<u>281.740.968</u>
<b>Monetarna pasiva</b>								
Transakcioni depoziti	36.844.907	-	-	-	-	36.844.907	-	36.844.907
Ostali depoziti	47.761.473	41.612.088	75.111.237	17.823.411	430.916	182.739.125	338.884	183.078.009
Primljeni krediti	1.609.693	488.294	-	98.873	57.948	2.254.808	869	2.255.677
Obaveze po osnovu kamata i naknada	-	-	-	-	-	-	206.901	206.901
Ostale obaveze	169.834	2.978.363	10.705.934	859.280	95.682	14.809.093	6.266.514	21.075.607
	<u>86.385.907</u>	<u>45.078.745</u>	<u>85.817.171</u>	<u>18.781.564</u>	<u>584.546</u>	<u>236.647.933</u>	<u>6.813.168</u>	<u>243.461.101</u>
<b>Neuskladenost kamatnog rizika</b>								
<b>Na dan 31.12.2011. godine</b>	<u>(1.056.639)</u>	<u>(24.150.543)</u>	<u>(37.487.604)</u>	<u>24.765.663</u>	<u>22.831.482</u>	<u>(15.097.641)</u>	<u>53.377.508</u>	<u>38.279.867</u>
<b>Na dan 31.12.2010. godine</b>	<u>(17.092.340)</u>	<u>(25.416.672)</u>	<u>(28.708.736)</u>	<u>28.029.892</u>	<u>22.385.001</u>	<u>(20.802.855)</u>	<u>58.523.148</u>	<u>37.720.293</u>

### 57.3.2. DEVIZNI RIZIK

Grupa je izložena deviznom riziku koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled promene međuvalutnih odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala. Deviznom riziku izložene su sve pozicije sadržane u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja u stranoj valuti i zlatu, kao i dinarske pozicije indeksirane valutnom klauzulom.

Osnovni ciljevi politike upravljanja deviznim rizikom Grupe su maksimiziranje prinosa na određenom nivou rizika, minimiziranje negativnog uticaja na finansijski rezultat, očuvanja potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala i razvoj aktivnosti Grupe u skladu sa poslovnim mogućnostima i razvojem tržišta, a u cilju ostvarenja konkurentskih prednosti. U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Grupe vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava.

Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja.

Proces upravljanja deviznim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o deviznom riziku.

Identifikovanjem deviznog rizika Grupa na sveobuhvatan način blagovremeno identifikuje uzroke koji dovode do nastanka deviznog rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti deviznom riziku, kao i izloženosti deviznom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti, na pozicijama koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Merenje, odnosno procena deviznog rizika predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu idenifikovanog deviznog rizika, korišćenjem sledećih tehnika:

- GAP analizu i pokazatelj deviznog rizika;
- VaR;
- Stres test;
- Backtesting.

Ublažavanje deviznog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe kroz postavljanje transparentnog sistema limita i definisanje mera za ublažavanje deviznog rizika.

Kontrola i praćenje deviznog rizika obuhvata praćenje i nadzor usklađenosti pozicija sa interno i eksterno definisanim limitima, kao i monitoring definisanih i preduzetih mera. Kontinuiranim praćenjem i kontrolom deviznog rizika omogućeno je blagovremeno preduzimanje mera u cilju održavanja deviznog rizika u okviru definisanih limita. Kontrola deviznog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Grupa određuje rizični profil i sklonost ka riziku, definisanjem regulatornih i internih limita izloženosti.

Grupa usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem deviznog rizika, koji predstavlja odnos između ukupne otvorene devizne pozicije i pozicije u zlatu u odnosu na kapital Grupe. Grupa je dužna da obezbedi da njena neto devizna pozicija ne prelazi 20% kapitala.

#### **Pregled ukupne rizične devizne pozicije i regulatorno definisanog pokazatelja deviznog rizika na dan 31. decembra:**

	<b>2011.</b>	<b>2010.</b>
Ukupna rizična devizna pozicija	6.229.554	7.626.391
Pokazatelj deviznog rizika	18,86%	19,93%
Regulatorno propisan limiti	20%	20%

Banka očekuje tumačenje Narodne banke Srbije u delu obračuna ukupne otvorene devizne pozicije Grupe.

**Pregled monetarne aktive i monetarne pasive po valutama na dan 31.12.2011. godine:**

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u valuti	Devizna klauzula	Dinarske pozicije	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.189.288	1.233.313	347.392	751.541	7.521.534	-	11.724.148	19.245.682
Opozivi depoziti i krediti	37.647.595	6.472.817	-	3.418.158	47.538.570	-	11.500.000	59.038.570
Potraživanja po osnovu kamate	182.921	128	-	78.672	261.721	44.875	1.013.771	1.320.367
Dati krediti i depoziti	26.693.065	529.388	-	1.143.081	28.365.534	113.099.667	27.915.286	169.380.487
Hartije od vrednosti	8.930.017	803.347	-	265.678	9.999.042	156.987	16.994.544	27.150.573
Udeli (ucešća)	60	-	-	-	60	-	342.695	342.755
Ostali plasmani	513.068	598.527	-	1.980	1.113.575	115.865	977.372	2.206.812
Ostala sredstva	141.616	761.941	602	54.042	958.201	-	2.097.521	3.055.722
<b>Ukupno</b>	<b>79.297.630</b>	<b>10.399.461</b>	<b>347.994</b>	<b>5.713.152</b>	<b>95.758.237</b>	<b>113.417.394</b>	<b>72.565.337</b>	<b>281.740.968</b>
Transakcioni depoziti	10.593.416	1.021.827	407.730	1.844.226	13.867.199	1.968.169	21.009.539	36.844.907
Ostali depoziti	136.019.248	9.227.471	3.942.541	1.021.293	150.210.553	16.455.376	16.412.080	183.078.009
Primljeni krediti	1.397.728	23.579	14.724	2.532	1.438.563	504.440	312.674	2.255.677
Obaveze po osnovu kamata, naknada i promene vrednosti derivata	3.499	9.792	45	1.571	14.907	-	191.994	206.901
Ostale obaveze	17.366.152	111.302	1.778.473	82.723	19.338.650	-	1.736.957	21.075.607
<b>Ukupno</b>	<b>165.380.043</b>	<b>10.393.971</b>	<b>6.143.513</b>	<b>2.952.345</b>	<b>184.869.872</b>	<b>18.927.985</b>	<b>39.663.244</b>	<b>243.461.101</b>
<b>Neto devizna pozicija</b>								
<b>na dan 31.12.2011.</b>	(86.082.413)	5.490	(5.795.519)	2.760.807	(89.111.635)	94.489.409	32.902.093	38.279.867
<b>na dan 31.12.2010.</b>	(74.754.091)	137.122	(4.161.411)	2.570.940	(76.207.440)	85.128.963	28.756.460	37.677.983

**57.4. OPERATIVNI RIZIK**

Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta (namernih i nenamernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja.

Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne malverzacije, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja kiljenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Grupa događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi sa fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, agencijske usluge i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Grupe koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima pre njihove realizacije i u kontinuitetu u skladu sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

Grupa na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakom organizacionom delu Grupe imenovani su zaposleni za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika iz sopstvenog organizacionog dela, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika. Organizacioni deo Grupe u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje o operativnim rizicima, i podnosi izveštaje Upravnom odboru Banke, Izvršnom odboru Banke i Odboru za reviziju.

Merenje, odnosno procena operativnog rizika Grupe vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Grupa sprovodi merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja i samoprocenjivanje. Samoprocenjivanje podrazumeva procenu izloženosti rizicima od strane organizacionih delova u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika merenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mere za poboljšanje.

Grupa ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem rigoroznog kontrolnog okvira, monitoringom i odgovaranjem na potencijalne rizike u mogućnosti je da upravlja ovim rizicima. Osnovna mera zaštite od operativnog rizika je kontrola koja uključuje efektivnu podelu dužnosti, primenu i poštovanje principa „četvoro očiju“, doslednu primenu internih procedura, obuka zaposlenih i poseban nadzor od strane unutrašnje revizije.

Grupa preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijentaciju na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Grupe.

U cilju nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa Grupe, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, Grupa je usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Grupa je usvojila Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

## **57.5. RIZICI ULAGANJA**

Rizik ulaganja Grupe predstavlja rizik ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva. Ulaganje Grupe u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru može biti do 10% kapitala Grupe, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim članice Grupe stiču udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva Grupe, mogu biti do 60% kapitala Grupe, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

## **57.6. RIZIK IZLOŽENOST**

Rizik izloženosti podrazumeva rizik izloženosti pojedinačne članice i Grupe prema:

- jednom licu
- grupi povezanih lica
- prema licu povezanom sa Grupom.

Velika izloženost Grupe prema jednom licu ili grupi povezanih lica, jeste izloženost koja iznosi najmanje 10% kapitala Grupe.

Grupa u svom poslovanju vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Grupe.
- Izloženost prema licu povezanom sa Grupom ne sme biti veća od 5% kapitala Grupe, a ukupna izloženost prema licima povezanim sa Grupom ne sme preći 20% kapitala Grupe.
- Zbir svih velikih izloženosti Grupe ne sme preći 400% kapitala Grupe.

Izloženost Grupe prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica obuhvata:

- pozicije iz knjige trgovanja po kojima Grupa obračunava kapitalni zahtev za cenovni rizik,
- pozicije iz bankarske knjige po osnovu kojih je Grupa izložena riziku druge ugovorne strane,
- zbir bruto knjigovodstvenih vrednosti svih ostalih bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki koje se odnose na ta lica, umanjeno za ispravke vrednosti po bilansnoj aktivi i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi, kao i za iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke.

Prilikom obračuna limita izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, Grupa umanjuje izloženost za:

- izloženosti prema državama i centralnim bankama, teritorijalnim autonomijama, jedinicama lokalne samouprave, međunarodnim razvojnim bankama, međunarodnim organizacijama i javnim administrativnim telima, kao i izloženosti obezbeđene njihovim garancijama, u skladu sa Metodologijom obračuna kapitalnih zahteva za kreditni rizik – regulatorni pristup;
- izloženosti obezbeđene gotovinom i gotovinskim ekvivalentima deponovanim kod članica Grupe;
- izloženosti po osnovu neiskorišćenih iznosa okvirnih kredita i druge vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja, a koje su raspoređene u kategoriju niskog rizika;
- odbitne stavke od kapitala;

## **57.7. RIZIK ZEMLJE**

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti članica Grupe da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- političko -ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti članica Grupe da naplate potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Grupa upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolia. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, članice Grupe vrše određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procenat od kapitala Grupe u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolia riziku zemlje Grupa vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom zemlje, Grupa definiše limite izloženosti pojedinačno po zemljama porekla dužnika, a u slučaju utvrđene koncentracije izloženosti po pojedinačnim geografskim regionima, utvrđuje ih i na regionalnoj osnovi.

## 57.8. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Saglasno regulatornom zahtevu, izvršena je implementacija Bazel II standarda na nivou bankarske Grupe u toku 2011. godine, primenom standardizovanog pristupa obračuna kapitalnih zahteva. Promena zakonodavnog okvira u delu obračuna adekvatnosti kapitala i upravljanja rizicima imala je uticaja na visinu kapitala i pokazatelj adekvatnosti Grupe.

Strategijom upravljanja kapitalom, bankarska Grupa obezbeđuje održavanje nivoa i strukture internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja na nivou bankarske Grupe, kao i promene u regulatornim zahtevima.

Plan upravljanja kapitalom, kao deo sistema upravljanja kapitalom, sadrži:

- strateške ciljeve i period za njihovo ostvarivanje;
- način organizacije procesa upravljanja internim kapitalom;
- procedure planiranja adekvatnog nivoa internog kapitala;
- način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa internog kapitala;
- plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.

Grupa na kontinuiranoj osnovi sprovodi proces interne procene adekvatnosti kapitala bankarske Grupe u skladu sa prirodom, obimom i složenosti poslovnih aktivnosti, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces ispunjava sledeće uslove:

- zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika,
- pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je bankarska Grupa izložena ili može biti izložena,
- obezbeđuje adekvatan interni kapital u skladu sa rizičnim profilom bankarske Grupe,
- uključen je u sistem upravljanja bankarskom Grupom i donošenja odluka;
- predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala na nivou bankarske Grupe obuhvataju:

- utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima definisanim metodologijom za utvrđivanje materijalno značajnih rizika;
- računanje iznosa potrebnog internog kapitala za pojedinačne rizike, u skladu sa metodologijama za merenje odnosno procene rizika radi sprovođenja interne procene adekvatnosti kapitala;
- određivanje ukupnog internog kapitala;
- poređenje iznosa kapitala obračunatog u skladu sa regulatornim propisima i iznosa potrebnog internog kapitala;

Grupa posluje u skladu sa regulatornim limitom Narodne banke Srbije vezanim za minimalan pokazatelj adekvatnosti kapitala od 12%.

Poslovanje pojedinih članica regulisana su propisima regulatornih tela država u kojima posluju vezano po pitanju minimalnih iznosa kapitala i adekvatnosti kapitala, kao i regulativom na nivou Grupe.

Regulativom Narodne banke Srbije definisano je da pokazatelj adekvatnosti kapitala predstavlja odnos kapitala bankarske Grupe i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, otvorene devizne pozicije i izloženosti operativnom riziku.

Aktiva ponderisana kreditnim rizikom bankarske Grupe utvrđuje se u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktive. Izloženost operativnom riziku se dobija se množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek proizvoda indikatora izloženosti po svim linijama poslovanja i propisanih stopa kapitalnog zahteva za svaku poslovnu liniju. Kapitalni zahtev za devizni rizik na nivou bankarske Grupe jednak je zbiru pojedinačnih kapitalnih zahteva za ovaj rizik svih članica bankarske Grupe, kod kojih je zbir neto otvorene devizne pozicije i apsolutne otvorene pozicije u zlatu veći od 2% njihovog kapitala.

Kapital bankarske Grupe, predstavlja zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala umanjen za odbaite stavke.

<b>Pokazatelj adekvatnosti kapitala</b>	U hiljadama dinara	
	<b>2011</b>	<b>2010</b>
Osnovni kapital	43.190.509	39.269.697
Dopunski kapital	5.852.703	1.475.848
Odbaite stavke od kapitala	(16.004.691)	(2.488.518)
<b>Kapital</b>	<b>33.038.521</b>	<b>38.257.027</b>
Aktiva ponderisana kreditnim rizikom	164.932.865	196.623.027
Izloženost operativnom riziku	15.506.533	-
Izloženost deviznom riziku	436.125	7.626.391
<b>Pokazatelj adekvatnosti kapitala</b>	<b>18,27%</b>	<b>18,78%</b>

Osnovni ciljevi upravljalja kapitalom su:

- obezbeđenje kontinuiteta poslovanja u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti;
- očuvanje optimalne strukture kapitala;
- minimiziranje troškova kapitala;
- obezbeđenje zaštite od rizika;
- omogućavanje rasta, kroz širenje spektra usluga, odnosno razvoja bankarske Grupe uvođenjem novih softverskih i metodoloških rešenja;
- očuvanja poverenja klijenata u finansijski potencijal bankarske Grupe.

#### **57.9. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I POSLOVANJE GRUPE U 2011. GODINI**

Negativni efekti usporavanja rasta i dužnička kriza u evrozoni u 2011. godini uticali su na ekonomska kretanja u Republici Srbiji i zemljama članica Grupe, i usloveli su usporavanje privrednog rasta, povećanje budžetskog deficita, smanjenje tražnje za izvoznim proizvodima, smanjenje stranih direktnih investicija, povećanje stope nezaposlenosti (osim u Crnoj Gori), visok i rastući nivo nelikvidnosti privrede i građana, slabljenje kreditne sposobnosti stanovništva i privrede, što se odrazilo i na poslovanje Grupe.

Vlade zemalja svih članica Grupe su tokom 2011. godine sprovodile program mera za ublažavanje negativnih efekata svetske ekonomske krize kroz program podrške privredi, povećanje kupovne moći građana, ograničenje javne potrošnje, podsticanje investicionih ulaganja, povećanje kreditne aktivnosti banaka kroz subvencionisane kredite.

Centralne banke preduzimale su slične mere u pravcu ublažavanja efekata ekonomske krize na finansijski sektor, mere za očuvanje i jačanje stabilnosti finansijskog sistema, reprogramiranje kredita, sa ciljem smanjenja pritiska na kreditni rizik, kojima su članice Grupe izložene.



Bankarski sektori zemalja svih članica Grupe, su u velikoj meri kapitalizovani, stabilni, likvidni, solventni i s visokim stepenom rezervisanja za potencijalne gubitke.

Rukovodstvo Grupe je preduzimalo sve neophodne aktivnosti koje će nastaviti i u narednom periodu, u cilju obezbeđenja održivog rasta, kontinuiteta poslovanja, jačanja tržišne pozicije članica Grupe, održavanja kvaliteta kreditnog portfolia uz obezbeđenje adekvatnog nivoa profitabilnosti Grupe, minimiziranja izloženosti rizicima, održavanja adekvatnog nivoa kapitala Grupe, u skladu sa kompleksnim uslovima poslovanja.

U Beogradu,  
dana 11.04.2012.g.

Lice odgovorno za sastavljanje  
finansijskih izveštaja



Zakonski zastupnik Banke

